

ZPRÁVA O ČINNOSTI PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZA ROK 2012

Obsah:

Úvod

I. PLNĚNÍ ÚKOLŮ HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

1 Knihovnické a informační služby	5
1. 1 Celkové statistické ukazatele.....	5
1.1.1 Kdo nás vyhledává.....	6
1.1.2 Co u nás klienti nachází.....	6
1. 2 Služby jednotlivých pracovišť.....	6
1. 2. 1 Ústřední knihovna.....	6
1. 2. 1. 1 Knihovna pro dospělé.....	6
1. 2. 1. 2 Dětská knihovna.....	10
1. 2. 1. 3 Hudební knihovna.....	11
1. 2. 1. 3 Mahenův památník.....	12
1. 2. 2 Síť poboček.....	20
1. 2. 2. 1 Oddělení automatizovaných poboček.....	21
1. 2. 2. 2 Oddělení neautomatizovaných poboček.....	25
1. 3 Projektová činnost.....	26
1. 4 Publikační činnost.....	28
1. 5 Regionální a celostátní význam, mezinárodní spolupráce.....	29
2 Public relations, marketing služeb	32
3 Materiální zdroje	33
3. 1 Knihovní fondy.....	33
3. 2 Informační a komunikační technologie.....	35
3. 3 Prostory, vybavení, technika.....	36

II. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V PERSONÁLNÍ OBLASTI

4 Management	37
4. 1 Personální řízení.....	37
4. 2 Žádosti o informace dle zákona 106/1999 Sb.....	39
4. 3 BOZP a PO.....	39
5 Závěr	40

Přílohy

- a) Tabulky výkonů
 - 1. Číselné výkony
 - 2. Fond KJM v roce 2012
- b) Napsali o nás

III. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V OBLASTI HOSPODAŘENÍ

**IV. KOMENTÁŘ K TABULCE „PLÁN TVORBY A ČERPÁNÍ PENĚŽNÍCH FONDŮ
V R. 2012“**

V. KONTROLNÍ ČINNOST

VI. INFORMACE O VÝSLEDKU INVENTARIZACE MAJETKU A ZÁVAZKŮ

Úvod

Knihovna pro město – knihovna pro život – Knihovna roku 2012

Rok výzev, kompromisů, skřípění zubů i pevné vůle. Ve výsledku další příběh o dobré knihovně. Příběh lidí, kteří knihovnu potřebují a navštěvují i těch, kteří její služby tvoří a každodenně realizují. Příběh roku 2012 nebyl vybojován snadno. O to více nás hřeje ocenění z nejvyšších – Cena Knihovna roku 2012 udělená Ministerstvem kultury ČR za dlouhodobou za systematickou práci s uživateli různými druhy handicapů a inspirativní přínos pro další knihovny. Stejně tak povzbudivá byla i nominace na cenu Mosty 2011 Národní rady osob se zdravotním postižením ČR za mimořádnou aktivitu ve prospěch občanů se zdravotním postižením.

Skokové snížení rozpočtu o 20 % není záležitost, kterou by bylo možné řešit kosmetickými úpravami. A tak v roce 90. výročí otevření knihovny pro veřejnost bylo ústředním bodem všeho přemýšlení a usilování to, jak zajistit služby tak, aby nedošlo k nevratným škodám a restrikce se veřejnosti dotýkaly co nejméně. Opatřením v podobě zrušení některých poboček a zkrácení půjčovných dob se však nebylo možné vyhnout. Po výrazném snížení počtu zaměstnanců se také často nemůžeme věnovat návštěvníkům s takovou individuální péčí, jak bylo vždy našim standardem. Ale nejtěžším projevem redukční diety bylo další snížení nákupu knihovnických fondů, které na vlastní kůži pocítil každý čtenář knihovny.

V této složité situaci jsme však nezůstali sami. Nacházeli jsme vstřícné partnery mezi mnoha zastupiteli a úředníky města i městských částí, kteří v rámci možností ještě výrazněji než v jiných letech podpořili nejrůznějšími formami knihovny ve svých městských částech. Řada pozitivních ohlasů přicházela i od veřejnosti nejen ve výrazech pochopení, ale i v četných knižních darech. Velkými přínosy byly i zdroje z různých projektů, díky kterým se podařilo realizovat užitečné a netradiční aktivity. Knihovna je stálou tváří mnoha celoměstských, krajských i celostátních aktivit a programů, spolehlivým partnerem města i mnoha dalších institucí. V neposlední řadě byl uplynulý rok také rokem řady kreativních a inovativních nápadů našich zaměstnanců, z nichž se mnohé podařilo zrealizovat.

Rok 2012 nebyl a nemohl být rokem zásadního rozvoje. Byl však rokem, kdy ruku v ruce s nutnými restriktivními opatřeními byla zahájena i řada kroků, které by po zlepšení ekonomické situace měly vést k opětovné revitalizaci služeb a jejich dalšímu rozvoji. V druhém největším městě České republiky není možné se dlouhodobě spokojit se snížením rozsahu poskytovaných služeb ani s jejich stagnací. Mrzí nás, že jsme nemohli v řadě směrů nabídnout našim uživatelům vše, co u nás hledají. O to více bylo důležité, aby každý zaměstnanec, i přes četné nesnáze, přistupoval ke čtenářům i svým kolegům s pozitivní náladou a napomáhal tomu, aby lidé od nás odcházeli spokojeni a především, aby se vraceli.

Všem, kteří tak dokázali činit, patří můj velký dík.

Ing. Libuše Nivnická
ředitelka KJM

I PLNĚNÍ ÚKOLŮ HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

KJM poskytuje veřejné služby přispívající ke kvalitě života každého jednotlivce i komunit. Povahou svých služeb je nezastupitelným prvkem v spektru kulturně společenských a vzdělávacích institucí.

V roce 2012 došlo v důsledku zásadně změněných ekonomických podmínek k mnoha nezbytným opatřením, která ve výsledku znamenala i dopady do služeb veřejnosti. Byla zavedena masivní úsporná opatření, provedena úprava vnitřní organizační struktury včetně citelného snížení počtu zaměstnanců. Konkrétně byly zrušeny pobočky v Králově Poli (Botanická), Lišni (Pohankova), Brno-střed (Křížová) a v Chrlících. Z nich se podařilo jednu následně znovu oživit v podobě pilotního projektu Knihovna na křížovatce. Zkrácena byla večerní půjčovní doba ústřední knihovny (z 19 do 18 hod.) a upraveny půjčovní doby některých poboček (sjednocení počátků půjčování od 10 hod), ale také nouzový půjčovní režim jednou za čtrnáct dnů (Heršpice, Přízřenice, Jehnice, Ivanovice). To vše bylo provedeno tak, aby bylo zachováno poslání knihovny, i když v některých případech logicky došlo ke snížení komfortu pro uživatele. I v této situaci se však potvrdilo, že služby knihovny jsou pro veřejnost nepostradatelné.

Knihovna překlenula uplynulé období se ctí, v žádném případě však nelze považovat aktuální stav za dlouhodobě vyhovující. Činnost knihovny se opírá mj. o oborové standardy, které byly nově aktualizovány. Bohužel se vlivem restriktivních ekonomických podmínek v mnoha směrech knihovna od těchto standardů negativně odchyluje. I při porovnávání KJM metodou benchmarkingu s obdobnými knihovnami v ČR se naše knihovna propadla v těch ukazatelích, které jsou bezprostředně závislé na disponibilních finančních zdrojích. Tento stav je alarmující.

Soudobá knihovna zajišťuje souběžně dvě roviny služeb a každá z nich je dnes nepostradatelná. Prvou představují „kamenné knihovny“, kam lidé každý den mohou zajít pro dobrou knihu či hudbu, důležitou informaci, brouzdat na internetu, navštívit zajímavé pořady, účastnit se vzdělávacích kurzů a nebo si oblíbí knihovnu jako přívětivé místo k setkávání s přáteli, relaxaci celé rodiny.

Tou druhou podobou je knihovna virtuální dosažitelná pro každého prostřednictvím internetu z domova kdykoliv po 24 hodin. Její možnosti jsou v mnoha ohledech širší, operativnější a rychlejší. Možnost využívat kombinace obou světů pak přináší velmi širokou škálu možností pro každého dle jeho vlastní volby. Jak uživatelé využívali služby knihovny dokládají fakta uvedená v následujících kapitolách.

1. Knihovnické a informační služby

1.1 Celkové statistické ukazatele

Při pohledu do statistik se dlouhodobě potvrzuje, že struktura našich čtenářů podle věku je poměrně vyrovnaná (děti do 15 let téměř 25 %, studenti 16-29 let 26 %, produktivní věk 30-59 let 31 % a nad 60 let 20 %). Pokud se týká vzdáleného přístupu do knihovny prostřednictvím internetu, naučili se tyto služby využívat lidé napříč všemi generacemi a s narůstající obsahovou kvalitou počet uživatelů elektronických služeb vzrůstá, v roce 2012 navštívilo webové stránky KJM 518 554 návštěvníků a do on-line katalogu vstoupilo 571 801 uživatelů, což v souhrnu představuje 1 090 355 virtuálních návštěvníků. Zaměřujeme se na to, abychom byli schopni uspokojit potřeby každé z těchto věkových kategorií, stejně tak jako sociálních skupin či občanů znevýhodněných.

Je však skutečností, že jsou cílové skupiny, na které je vhodné se více zaměřit a získat zájem těch, kteří dosud knihovnu nevyužívají. Jde především o lidi v produktivním věku. Zejména pro ně je však klíčové mít dostatečně dlouhou půjčovní dobu. Podobně zejména handicapovaní uživatelé potřebují speciální znalosti a péči. Z tohoto důvodu se

Knihovna aktivně zapojuje do celostátního projektu Bezbariérová knihovna. V době celospolečensky složité ekonomické situace je knihovna více než kdy jindy místem, které nabízí otevřený a rovný přístup ke kultuře i vzdělávání. Knihovna tak sehrává významnou sociální roli. Tam kde o knihovnu pečuje skutečný profesionál, navíc s notnou dávkou osobního entuziasmu, se knihovna stává motorem a integrátorem místního kulturního a společenského života. Je potěšitelné, že takových knihovníků a knihoven má KJM celou řadu.

1.1.1 Kdo nás vyhledává - Čtenáři a návštěvníci

K 31. 12. 2012 bylo na všech provozech zaregistrováno **41 432 čtenářů**, z toho 31 421 dospělých čtenářů a 10 011 dětí do 15 let. Oproti roku 2011 došlo k poklesu počtu registrovaných čtenářů o 3 916, z toho o 584 méně dětí do 15 let, což je následkem restriktivních opatření v podobě zrušených provozů, omezení půjčovní doby a také neochota čtenářů navštívit dosud neznámé provozy knihovny. V ústřední knihovně bylo celkem zaregistrováno 14 050 čtenářů, z toho 1 866 dětí do 15 let. Na pobočkách bylo celkem zaregistrováno 27 832 čtenářů, z toho 8 145 dětí do 15 let. Dětská čtenářská tvoří téměř 25 % z celkového počtu čtenářů. Během celého roku navštívilo KJM **797 081 návštěvníků**. Akce pořádané knihovnou navštívilo **52 447 osob**, bezplatného internetu využilo **73 167 uživatelů**. Přičteme-li k počtu návštěvníků ještě návštěvníky virtuální, dosáhne KJM ve výsledku úctyhodného počtu **1 900 000 osob**, které buď prošly do knihovny dveřmi či „po drátě“.

1.1.2 Co u nás klienti nachází

Profil KJM je multioborový: kulturní, vzdělávací, informační, volnočasový, sociální. Odtud tedy vyplývá široká škála služeb, které lze v knihovně čerpat. Jednotlivé oblasti, i přes dílčí početní útlum, zaznamenaly naopak řadu pozitivních změn a inovací. Ačkoliv počet výpůjček oproti roku 2011 klesl zavedení nových služeb – půjčování čteček, kufříků, deskových her si našlo své příznivce. Pozitivní dopad na výpůjčky AV médií mělo zrušení výpůjčních poplatků – půjčeno bylo 149 059 ostatních dokumentů, což představuje oproti roku 2011 nárůst o 32 952. Celkem bylo půjčeno **1 963 394 knihovních jednotek**, z toho 1 556 279 knih, 258 056 periodik a 149 059 ostatních dokumentů. **Knihy tvoří 79,3 %** z celkového počtu výpůjček.

1.2 Služby jednotlivých pracovišť

1.2.1 Ústřední knihovna

Ústřední knihovna prošla velmi razantní organizační změnou, která byla přizpůsobována efektivnějšímu výkonu a to i s přihlédnutím k perspektivní realizaci projektu Knihovna pro město (IPRM). Při všech těchto změnách a snížení počtu zaměstnanců samozřejmě musely být zajištěny plynulé služby veřejnosti. Proto situace kladla vysoké nároky na osobnostní kvality každého zaměstnance. Ke všem personální i finančním složitostem se přidala i technická komplikace v podobě odpadnutí části štukového stropu. To znamenalo uzavření dvou sálů půjčovny pro dospělé po tři čtvrtletí roku a provizorní rozmístění fondů, které značně limitovalo pohodlí klientů a zvyšovalo nároky na jejich obsluhu. **Přes to se v ústřední knihovně odehrálo mnoho úžasného.**

1.2.1.1 Knihovna pro dospělé

Největší provoz ústřední knihovny, zajišťující plynulý chod centrální haly, kde jsou soustředěny všechny vstupní a výstupní procesy a administrativní procedury pro celou hlavní

budovu (registrace čtenářů, pokladní operace, registrace výpůjček, rezervace, upomínky, poskytování vstupních informací, provoz šatny). Část fondů Knihovny pro dospělé je umístěna ve volných výběrech ve 2.NP a část ve skladech. Fondy neustále cirkulují a je nutné s nimi neustále pracovat a věnovat jim značnou pozornost. Knihovnice se podílejí nejen na jejich obhospodařování, ale i na lektorování a výběru literatury pro dospělé čtenáře, což jim následně usnadňuje práci při zajišťování informačního servisu ve volných výběrech. Knihovna pro dospělé je provozem, kterého se nejvíce dotkla změna organizační struktury oddělení Ústřední knihovny. Některá dříve samostatná oddělení získala status „úseku“ a byla organizačně začleněna do Knihovny pro dospělé, kterou od 1. 1. 2012 tvoří úseky:

Výpůjční služby
Informační služby (dříve Studijní knihovna)
Knihovna pro nevidomé a slabozraké
Zákaznické centrum (slučující Informační centrum KJM a čítárnu)
Informační středisko EUROPE DIRECT
IN-centrum

Výpůjční služby

Tento úsek nejvíce poznamenal špatný technický stav stropů. Polovina volných výběrů (v podstatě celá beletrie) musela být přestěhována do náhradních prostor. Část beletrie byla umístěna do místnosti ve 2. NP, kde byly původně cizojazyčná literatura, básně a divadelní hry, které byly dočasně umístěny do 3. NP (do bývalé Knihovny pro nevidomé a slabozraké) a část volných výběrů beletrie pro dospělé byla umístěna na stoly na ochozech ve 2. NP. Tuto složitou situaci se knihovníci snaží kompenzovat maximálním nasazením při informování a práci se čtenáři. Ve snaze ulehčit čtenářům složitou situaci při výběru knih, byla od letních prázdnin nabídnuta, již zmíněná, možnost objednávání knih ze skladu i prostřednictvím internetu. Nadále také probíhá prodej vyřazených knih, o které je mezi čtenáři velký zájem.

Nicméně byl zaznamenán pokles v počtu registrovaných čtenářů i výpůjček. A to i přesto, že fond KD byl doplněn o žádané tituly ze zrušených provozů KJM (z poboček Botanická a Křížová).

Informační služby

Tento úsek převzal činnost původní Studijní knihovny. V náplni jeho činnosti je zejména poskytovat odborné knihovnické služby čtenářům, návštěvníkům i knihovníkům (např. prostřednictvím stále doplňované článkové databáze, nově pak realizací Literární rozhledny, propagací volně přístupných databází), zpřístupňovat čtenářům internet a podílet se na lektorování a výběru fondu populárně-naučné a odborné literatury.

Bylo zde zaevidováno 19.682 výpůjček, 9.728 výpůjček článků, zprostředkováno 17.319 informací a 249 informací bylo podáno elektronicky. Čtenáři zde na internetu strávili celkem 154.954 minut (= 2.583 hodin).

Úsek v roce 2012 nabídl dvě vzdělávací akce, a to vernisáž výstavy k projektu Et Lettera a lekci trénování paměti Škola základ života, která proběhla v rámci Národního týdne trénování paměti.

Knihovna pro nevidomé a slabozraké

Vznikl již v roce 1976. Jeho služeb mohou využívat pouze osoby se zrakovým postižením, které se prokáží potvrzením (očního lékaře, Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR nebo Tyfloservisu).

Čtenářům jsou k dispozici zvukové knihy nahrané ve formátu MP3 o něž se zvyšuje zájem. V roce 2012 přibýlo do fondu 988 nových titulů. Převážnou část fondu zajišťuje mateřská pražská Knihovna a tiskárna pro nevidomé K.E. Macana. Knihy ve formátu MP3 si klienti

mohou buď nahrát na vlastní médium nebo půjčit, stejně jako knihy v Braillově písmu, magnetofonové kazety nebo CD – ať už přímo z fondu tohoto úseku nebo hudební knihovny, jejíž dostupnost se přestavbou značně zlepšila.

Klienti mohou přímo na místě využívat speciální software pro zrakově postižené a nevidomé. Prostřednictvím programu VISK 3 jsme získali finance na realizaci projektu Elektronické informační zdroje pro zrakově postižené čtenáře. Obnovováním technického zázemí knihovny o speciální software a hardware a další pomůcky přispívá KJM ke snazší práci s informačními zdroji klientům s různými zrakovými handicap. V září tak došlo k výměně stávající výpočetní techniky pro čtenáře za nové počítače s aktualizovanými verzemi zvětšovacího a odečítacího programu a rychlejším internetem.

Těchto služeb má možnost využívat 257 registrovaných čtenářů (z toho 6 do 15 let).

1x měsíčně se zájemci z TyfloCentra schází v Literárním klubu, který se koná v prostorách Knihovny pro nevidomé a slabozraké.

V průběhu roku 2012 byly zrealizovány dva další pořady. V květnu to byla beseda s názvem Život nevidomého člověka pana Karla Giebische a v září již téměř tradiční křest knihy nevidomého autora Jiřího Maršálka.

Zákaznické centrum

Nový úsek v sobě zahrnuje bývalé Informační centrum KJM a Čítárnu časopisů. Jeho hlavní náplní je zpřístupňovat veřejnosti internet, informovat je o akcích knihovny a dění ve městě Brně a poskytovat zájemcům denní tisk a vybrané časopisy k prezenčnímu studiu.

I zde byl sledován pokles počtu výpůjček a návštěvníků, který je pravděpodobně zapříčiněn zkrácením provozní doby a snížením počtu nakoupených periodik.

Služeb informační části Zákaznického centra využilo 74 390 návštěvníků (často neregistrovaných v KJM). Na internetu strávili návštěvníci 833 624 (13 894 hodin), zaevidováno bylo 1 632 výpůjček a podáno bylo 3.033 informací, z nichž bylo 96 poskytnuto elektronicky. Tisků z internetu bylo realizováno 8.048 za 16.096,- Kč. Placených xero kopií bylo 4 077 ks za 7 880,- Kč. Za prodej ostatního zboží bylo vybráno 1 054,- Kč.

Služeb čítárny využilo 39 515 návštěvníků, kteří zrealizovali 157 203 výpůjček. Podáno bylo 1.307 informací, 99 elektronickou formou. Placených xero kopií bylo zrealizováno 4 048 za 29 087,- Kč.

Informační středisko EUROPE DIRECT

Poskytuje informace o problematice Evropské unie a našem členství v ní. Činnost Informačního střediska EUROPE DIRECT je částečně financována z evropských peněz. Středisko má působnost v celém Jihomoravském kraji. V loňském roce dosáhl počet návštěvníků čísla 2.376. V roce 2012 bylo zodpovězeno 3.091 registrovaných dotazů. Během roku bylo připraveno celkem 37 akcí pro 1.208 účastníků. Proti roku 2011 došlo k poklesu v počtu akcí i návštěvníků.

ED se podílelo na organizaci a propagaci řady akcí svých partnerů. Například série panelových zasedání Evropského parlamentu „Rozhoduj o Evropě“ občanského sdružení Eutis, Elektronická debata „Vaše práva, Vaše budoucnost: Řekněte, co si myslíte!“ Evropské komise, soutěž Evropské komise a Informačních středisek ED „Sleduj hvězdu a vyhrať!“, seminář pro školy „EUROPA SECURA“ a další.

Mezi nejúspěšnější akce roku patřila série besed pro Klub seniorů KJM i veřejnost ve spolupráci se Skandinávským domem a dalšími subjekty. V první polovině proběhly akce: „Norsko od severu k jihu“, „Finsko – země lesů a jezer“, „Nenechte se napálit doma ani v Evropě“ a přednáška „Ochrana seniorů při předváděcích akcích a podomním prodeji“. Dalšími zajímavými akcemi pro tuto cílovou skupinu bylo školení „Diskriminace z důvodu

věku“ a „EU a My 50+“. Akcí pro seniory se zúčastnilo úhrnem 247 návštěvníků, byly pořádány u příležitosti Evropského roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity.

Úspěšná byla také práce s mladými lidmi. Jmenujme alespoň prezentaci knihovny a Informační střediska ED na venkovní akci „Začínáme aneb Kdo si hraje, nezlobí“, která již třetím rokem představuje možnosti volnočasového vyžití dětí a prezentuje za tímto účelem řadu organizací sídlících v našem městě. Velmi povedená byla také akce simulující reálné zasedání vrcholných orgánů Evropské unie. Žáci a studenti na ní měli možnost vyzkoušet si, jak probíhá zasedání v Evropské komise Evropského parlamentu a Rady EU. Akce nesla název „Staň se na den europoslancem a ministrem Rady EU“. Letošní Den Jazyků byl pořádán ve spolupráci s Alliance française. Díky této spolupráci byl nabídnut studentům komponovaný program zaměřený na jazyky, kterými se mluví v Evropské unii, společně s praktickou „ochutnávkou“ francouzského jazyka. Akce byla velmi úspěšná a zúčastnilo se jí více než 100 studentů středních škol v regionu.

Na počátku roku 2012 jsme společně s ostatními Informačními středisky ED připravili celostátní soutěž Eurotime 2012, ve které se formou kvizu mohli stávající a noví zákazníci sítě Informačních středisek ED utkat o hodnotné ceny. Jednalo se již o druhý úspěšný ročník této společné aktivity.

Z výstavní činnosti jmenujme alespoň „Ne násilí na ženách“. Tato výstava se konala v prostorách Ústřední knihovny a prezentovala práce vzešlé z celoevropské kreativní soutěže, kterou vyhlásila OSN. Jde o soutěž o nejlepší zpracování inzerátu pro tištěná média a web namířené proti násilí na ženách. Výstava třiceti nejlepších prací projektu byla poprvé otevřena v Bruselu za účasti evropské komisařky pro vzdělávání, kulturu, mnohojazyčnost a mládež Androully Vassiliouové.

Dále se Informační středisko Europe Direct podílelo na propagaci akcí Evropské unie a setkání ED ČR v Brně. Svou prezentaci mělo i na veletrhu Gaudeamus na BVV (představení pracovních, studijních a jiných příležitostí v zahraničí pro mladé lidi).

IN-centrum

Detašované pracoviště Ústřední knihovny je umístěno na nám. Svobody č.15. Otevřeno bylo v říjnu 2006 díky projektu „Veřejný přístup občanů ve statutárním městě Brně k širokopásmovému internetu prostřednictvím veřejné knihovny“, který Knihovna Jiřího Mahena v Brně realizovala společně se svým zřizovatelem z finančních prostředků Společného regionálního programu strukturálních fondů Evropské unie a rozpočtu města Brna i státu.

Zvláštní symbiózu zde vytváří spojení historie a současnosti - zrestaurované historické sály Kleinova paláce vybavené počítači s vysokorychlostním internetem a technikou určenou k pořádání kulturních a vzdělávacích aktivit, kterou využívají v dopoledních hodinách jak zaměstnanci (pro další vzdělávání) tak i veřejnost (v různých vzdělávacích kurzech). V odpoledních hodinách navštěvuje IN-centrum veřejnost, která jej využívá jako další místo s přístupem k bezplatnému internetu. V tomto úseku se specializují zejména na přípravu vzdělávacích kurzů pro vybrané skupiny obyvatel. Kurz počítačové gramotnosti pro seniory, kurz úpravy digitálních fotografií, kurz práce s Facebookem, kurz práce se Skypem a pomoc při práci s databázemi. Nabízelo i školení práce s katalogem Carmen. Kromě kurzů a zpřístupňování internetu návštěvníkům je zde budován fond počítačové literatury, ze kterého mohou čtenáři čerpat pro své další vzdělávání. Prostor IN-centra je využíván pro realizaci programů Malého divadla hudby a některé další pořady komornějšího rázu.

Služby IN-centra využilo v roce 2012 - 3.048 návštěvníků (z nichž 435 zde využilo platby registračního poplatku), zaevidováno bylo 31 výpůjček a 220 dotazů.

1. 2.1.2 Dětská knihovna

Příjemné prostředí nabízí ve třetím nadzemním podlaží knihovna pro děti nejen malým, ale i velkým návštěvníkům. Knihovna kromě tradičních dokumentů – knih, začala půjčovat také deskové hry a tématické kufříky. Pro řadu dětí je zároveň místem, kde mohou využívat internet a učit se pracovat s počítačovou technikou. Za rok 2012 strávili čtenáři na internetu celkem 120 295 minut (2 005 hodin).

Za celý rok se do DK zaregistrovalo 1 756 čtenářů do 15 let, což je o 6 čtenářů více než v roce 2011. Za celý rok bylo zaznamenáno celkem 31 582 návštěvníků, z toho 16 168 dětí. Ve srovnání s rokem 2011 se jedná nárůst o 547 návštěvníků (dětí bylo celkově více, a to o 1 582), v roce 2010 byl stav více méně stejný s rokem 2011.

V souhrnu tedy výrazně nepřibýlo registrovaných dětských čtenářů, ale přibýlo návštěvníků DK (zejména dětských). Sledovaný nárůst je vidět v každém čtvrtletí roku 2012, nejvíce však ve druhém a čtvrtém čtvrtletí.

Z celorepublikových aktivit se dětská knihovna zapojila již tradičně do projektů: *Noc s Andersenem*, *Den pro dětskou knihu*, *projekt Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka*, *Vánoce na brněnské radnici*, *Den vědy*, *Dětský den v rámci festivalu Brno-město uprostřed Evropy*, *Kde končí svět*, *Celé Česko čte dětem*. Opět probíhala velká letní soutěž „Prázdniny v kufru“, která navázala na úspěch loňské soutěže „Prázdniny ve stanu“. V podobném duchu byla připravena také soutěž „Prázdniny v labyrintu“ ke 420. výročí narození Jana Ámose Komenského, která navázala na projekt *Brána jazyků otevřená*.

V DK jsme zrealizovali celkem 419 akcí. (317 akcí pro školy a 102 pro veřejnost) Oproti roku 2011 bylo zrealizováno více besed pro školy i pro veřejnost - o 100 akcí více.

Pro stacionáře proběhlo celkem 26 vzdělávacích programů na různá témata, 7 vzdělávacích programů bylo realizováno pro Dětskou nemocnici, nově bylo realizováno 8 vzdělávacích programů pro MŠ a ZŠ Kociánka a DROM. Po domluvě s knihovnicí školní knihovny na ZŠ 28. října realizujeme vzdělávací programy ve školní knihovně (škola pracuje se sociálně vyloučenými dětmi). Spolupráce s Dětskou nemocnicí ve druhém pololetí ustala, došlo ke změně vedení školy, ale probíhají jednání. Celkem se akcí zúčastnilo 6 657 návštěvníků, především dětí (v souvislosti s navýšením počtu akcí bylo i návštěvníků cca o 1 000 více).

Dětská knihovna se spolu s dalšími odděleními KJM podílí na udržitelnosti projektu Ruku v ruce a na jeho dalším rozvoji.

V rámci Klubu deskových her proběhl turnaj v deskové hře Dominion, který byl uspořádán společně s Mgr. Jaroslavem Zúdou. (Turnaj v Dominionu byl v rámci celé „Dominion Tour“ velmi kladně hodnocen a počet účastníků brněnského turnaje byl největší v republice.)

Centrum dětského čtenářství

Vznikl 1. 1. 2009 při Dětské knihovně. Za čtyři roky své činnosti si vybudoval stabilní místo jako platforma pro další vzdělávání knihovníků a pedagogických pracovníků a také jako realizátor netradičních akcí pro dětské čtenáře (soutěž Webowou divočinou, Honza v síti aneb Dny bezpečného internetu).

Dlouhodobě spolupracuje s pedagogy i studenty Masarykovy univerzity (Pedagogická fakulta, Filosofická fakulta) a od dubna 2011 také s Klubem dětských knihoven jižní Moravy. Vysoce prestižní záležitostí pro KJM i město Brno je platforma úzké spolupráce s českou sekcí IBBY. Díky této spolupráci je také budován fond oceněných knih Zlatou stuhou. Stalo se již dobrou tradicí, že **knihy oceněné Zlatou stuhou prezentujeme na Veletrhu knih pro děti a mládež v Poznani**.

Mezi vlastní aktivity CDC patří semináře o různých žánrech literatury pro děti a mládež a také rozšíření aktivit projektu Poprvé o projekt Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka (Šňůrka plná písmenek). Tyto aktivity jsou mezistupněm pasování a klíčování prvňáčků. Nejlepší čtenáři z řad prvňáčků získávají vlastní knížku pro prvňáčka.

Pro mladé pořádalo Centrum dětského čtenářství letní soutěž o nejlepší sci-fi a fantasy povídku, na kterou navázalo otevření Literární dílny. Vznikla v návaznosti na setkání se

spisovateli, které probíhalo v prvním pololetí. Dílnu vedou dvě mladé lektorky/autorky Tereza Matoušková a Jana Poláčková. Workshopy jsou zaměřené na práci s textem – tvorbu příběhu, postav, atd.; část se věnovala i žurnalistické práci s textem – články, reportáže, recenze,... Setkání probíhají pravidelně 2x měsíčně, celkem se jich zatím uskutečnilo 6. Je v plánu s nimi pokračovat i v roce 2013.

V rámci aktivit pro knihovníky uspořádalo CDČ tři semináře. První, s názvem *Večerníčky*, se, jak už název napovídá, věnoval nejen pořadu *Večerníček* České televize, ale i jeho rozhlasovému protějšku Hajajovi a v neposlední řadě i programům knihoven na toto téma.

Pro účastníky se jednalo o velmi lákavé téma a byla proto i velmi hojná účast (39 účastnic).

Druhý seminář byl dvoudenní. Jednalo se již o čtvrté pokračování seminářů *Chceme dětem číst*, tentokrát zaměřené na Německy psanou literaturu pro děti a mládež. Téma tohoto semináře se neukázalo nosné zcela podle našich představ, proto dorazilo jen 25 kolegů.

Největší zájem byl o poslední z řady seminářů – *Strašidelné příběhy*, horory, historiky, kterého se zúčastnilo 52 účastníků.

Již tradiční setkání knihovníků a pedagogů spolupracujících škol – Škola v knihovně se konalo dvakrát. Na tomto setkání se snažíme otevřít vždy diskuzi nad optimalizací programů knihovny a nad nabídkou programů knihovny pro další období.

Ze setkání vznikla řada podnětů pro další práci CDČ i DK, se kterými budeme nadále pracovat. Zajímavá byla také diskuze o možnosti hodnotit programy v knihovně, ať již formou zpětných vazeb, které se podařilo rozšířit i do Hudební knihovny a na pobočky.

Z tohoto setkání vzešel i nápad na vzájemnou výměnu zkušeností jednotlivých provozů formou náslechlů na konkrétním programu pro školu.

V rámci spolupráce s Kabinetem informačních studií a knihovnictví, Katedrou primární pedagogiky, Katedrou francouzského jazyka a literatury a Katedrou muzeologie vznikl předmět „Práce s dětským čtenářem“. Studenti tohoto předmětu absolvují praxi v DK a v rámci této praxe se podílejí na realizaci tradičních programů jako Čtvrťkování.

1.2.1.3 Hudební knihovna

V sousedství dětské knihovny ve 3. NP naleznete Hudební knihovnu, která je v odborné hudební a knihovnické sféře vysoce oceňována. Pracovníci hudební knihovny se významně podílejí na hudebním vzdělávání dětí všech věkových kategorií. Stálými návštěvníky jsou mimo jiné žáci speciálních škol. V roce 2012 se uskutečnilo 128 vzdělávacích besed pro děti a studenty, kterých se zúčastnilo 1 954 posluchačů. Oproti roku 2011 došlo k mírnému nárůstu v počtu besed a v souvislosti s tím se zvýšil i počet posluchačů (cca o 100). Zájem ze strany škol o hudební pořady je stále velký, což svědčí o vysoké úrovni realizovaných besed a maximálním úsilí zaměstnanců Hudební knihovny o dobrou interpretaci provázanou poslechem hudby a hrou. Koncepce a náplň besed je sladěna s Rámcově vzdělávacím programem.

Od začátku roku 2012 umožnil nový Knihovní řád KJM půjčovat CD zdarma a zvýšil možnost většího počtu výpůjček (ve vstřícných krocích pokračujeme a od počátku roku 2013 se navíc prodlužuje půjčovní doba CD z týdne na 14 dní). Zavedení půjčování CD zdarma mělo kladnou odezvu. Zaznamenali jsme nárůst návštěvníků i výpůjček. Návštěvnost se zvýšila o 10 % (uskutečnilo se 22 537 návštěv – v r. 2011 jen 20 510), z toho návštěv čtenářů do 15 let věku se uskutečnilo 2 586 (v r. 2011 – 1 805 dětských návštěvníků - to je zvýšení o 43 %). Hudebnin se půjčilo 5 230 (rok 2011 - 4 166, to znamená nárůst o 20 %). Výpůjček bylo evidováno celkem 42 365 (v roce 2011 23 517, vezmeme-li v úvahu načítání absenčních výpůjček hudebnin až ve výpůjční hale, celkový součet výpůjček hudebního oddělení je 45 494 (v r. 2011: 26 060, znamená to že v roce 2012 došlo oproti roku 2011 ke zvýšení výpůjček HK o 57 %), z toho bylo 5 774 prezenčních výpůjček.

AV medií se půjčilo 38 593 (z toho LP 59, MC 553, CD 37 924, ostatní AV dokumenty 54, ostatní dokumenty 3, z toho prezenčních výpůjček bylo 5 087). V roce 2011 se ve stejném období půjčilo 20 128 AV medií, došlo tedy **ke zvýšení výpůjček AV medií o 52 %**.

Od března 2011 nabízí HK půjčování čtyř čteček elektronických knih, v roce 2012 přibyla pátá čtečka. Od začátku půjčování čteček byly půjčeny 214x – největší zájem je o Kindle 3 Wi-Fi.

Kromě výpůjček nabízí hudební knihovna také přístup k databázím (Oxford Music Online – je evidováno 141 přístupů, do databáze Naxos Music Online bylo 106 přihlášených) a přístup k internetu, za rok 2012 bylo na internetu v hudební knihovně zaznamenáno 11 932 návštěv (celkem 696 942 minut = 11 616 hodin). V oblasti informačních služeb bylo poskytnuto celkem 126 informací (54 odborně náročných dotazů z oboru klasické i populární hudby bylo poskytnuto na místě, 72 elektronicky).

Hudebně-vzdělávací činnost Knihovny Jiřího Mahena v Brně, příspěvkové organizace, tvoří nedílnou součást kulturního života jihomoravské metropole. Svým vstřícným přístupem a produkcí kvalitních hudebně-vědných přednášek a hudebních vystoupení si knihovna vydobyla přízeň diváků i přednášejících. Také v roce 2012 bylo naším cílem toto renomé udržet a umožnit široké veřejnosti setkávání s významnými osobnostmi kulturního života, a to i přes to, že KJM v roce 2012 od Ministerstva kultury v grantovém programu Knihovna 21. století nezískala žádný finanční příspěvek.

V roce 2012 se návštěvníci pořadů Malého divadla hudby mohli zaposlouchat do zvuků dechových nástrojů studentů Konzervatoře Brno či obdivovat pěvecké umění studentů muzikálového herectví a herectví DIFA JAMU, ale i řadu dalších pořadů významných osobností hudebního scény. Prostor dostaly nejen hudební osobnosti. Ve spolupráci s Waldorfskou základní školou a mateřskou školou Brno se v reprezentativních prostorách Kleinova paláce uskutečnily dvě přednášky významných pedagogů Godiho Kellera z Norska, který hovořil na téma *Chci rozumět svému dítěti*, a Wolfganga Sassmansshausena z Německa *Co může dospělý udělat pro dítě*. Celkem se během roku 2012 uskutečnilo 29 pořadů, které navštívilo 893 posluchačů.

Ve dnech 15.–16. května 2012 se v Knihovně Jiřího Mahena v Brně za finanční podpory Ministerstva kultury ČR z grantového programu Knihovna 21. století, SKIP – Region Velká Morava a ČNS IAML uskutečnil již v pořadí čtrnáctý vzdělávací seminář, který do Brna přilákal třicet knihovníků a pracovníků hudebních institucí z celé České republiky, zúčastnili se ho také studenti Kabinetu knihovnictví a informačních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

Hlavním přínosem hudebních seminářů konaných s pravidelností v Knihovně Jiřího Mahena v Brně je stálá kontinuita v systematickém vzdělávání knihovníků, kteří často pomáhají čtenářům s výběrem hudebních nosičů či hudebnin. Nastolené téma účastníky také často inspiruje při tvorbě vlastních vzdělávacích pořadů či besed pro děti a mládež. Letošní hudební seminář *„Račte poslouchat, co vám chci zpívat!“ aneb Středověká světská píseň* přinesl ucelené poznatky o středověké hudbě a svou koncepcí se mu podařilo z předložené látky vytvořit systematický přehled. Programový blok České národní skupiny IAML dal rovněž prostor společné diskusi, ve které byla shrnuta aktuální témata týkající se hudebních knihoven.

V sobotu 2. června 2012 se uskutečnil v rámci festivalu Brno – město uprostřed Evropy dětský den s názvem *Se zvířátky do pohádky*, jehož realizace se už počtvrté ujali zaměstnanci Hudební knihovny. Děti a jejich rodiče v knihovně uvítala zvířátka, která měla ovšem pouze dvě nohy jako lidé a která pro ně měla přichystáno mnoho zábavných soutěží a her. Děti se tak v prostorách knihovny mohly setkat se zelenými žabkami, chytrými myškami či šikovnými zebry ad., u jejichž stanovišť plnily rozmanité úkoly.

1.2.1.4 Mahenův památník

Byl vybudován v roce 1992 jako trvalá připomínka osobnosti Jiřího Mahena v souladu s odkazem paní Karly Mahenové, vdovy po Mahenovi, v domě na Mahenově ulici č. 8 v Brně v Masarykově čtvrti, kde Jiří Mahen do své smrti bydlel, zachovává původní ráz jeho pracovny a vlastní knihovny. Doplnuje její expozice, ilustrující jeho život a dílo. V roce 2012 se zde uskutečnilo 16 238 návštěv (Z tohoto 804 bylo návštěvníků stálé expozice Mahenovy

pracovny). Je to o 1 400 návštěvníků více než v roce 2011 – počet návštěvníků dlouhodobě stoupá. Počet registrovaných čtenářů však lehce poklesl, naproti tomu vzrostl počet registrovaných čtenářů do 15 let. Za rok 2012 bylo zaregistrováno 1 262 čtenářů (z toho bylo 405 do 15 let). Vyšší návštěvnost souvisí zřejmě s opakovanými návštěvami prvňáčků z akce Knížka pro prvňáčka a dalších zajímavých besed. Pravidelně si chodí společně půjčovat několik tříd z CMCZŠ Lerchova. V Týdnu knihoven proběhlo, stejně jako v předchozím roce, i slavnostní Pasování prvňáčků. Bylo pasováno rekordních 103 prvňáčků.

Provoz je součástí automatizované sítě a nabízí fond zaměřený spíše na náročnější čtenáře, zájemce o regionální tvorbu a mahenalia. Přicházejí sem zájemci s velmi speciálními dotazy a potřebami. Prostorové možnosti jsou omezené. Proto je nutné věnovat výběru a udržování fondu maximální pozornost.

Čtenáři si půjčili 46 915 knih a časopisů, oproti roku 2011 činí pokles 7 751 výpůjček. Uskutečnilo se celkem 444 návštěv internetu, na němž zájemci strávili 31 316 minut, (v roce 2011 bylo návštěv 463 a využili 37 341 minut na internetu) – pokles koresponduje se zkrácením otevírací doby o 1 hodinu). Plně využita je především nedělní kapacita a to ve všech směrech. Mahenův památník je jediným provozem knihovny, který je v neděli přístupný čtenářům.

Je otevřeno každou neděli, kromě svátků, od 10 do 18 hodin. Od 10 do 18 hodin je pak otevřen ještě v úterý a ve čtvrtek.

Památník udržuje tradici literárních pořadů a kulturních aktivit, včetně komorních představení divadelních her z českého i světového repertoáru, kterou v Brně zavedl Jiří Mahen. Pestrá nabídka pořadů je každoročně připravována také pro mateřské, základní a střední školy i veřejnost. V roce 2012 se o něco snížil počet realizovaných pořadů a také počet jejich návštěvníků. (Besedy navštívilo v r. 2012 celkem 3 441 návštěvníků - v r. 2011 to bylo 4 013). 124 pořadů bylo uspořádáno pro mateřské, základní a střední školy. O návštěvu Mahenova památníku s výkladem o J. Mahenovi projevila zájem Vyšší odborná škola informačních a knihovnických služeb, ve které právě hostovali studenti ze států bývalé Jugoslávie, z Francie a z Japonska, či Gymnázium ze tř. kpt. Jaroše a SPŠE, na konci roku pak členové Vlastivědného spolku Petra Bezruče a studenti FF MU ze sdružení Liliput, kteří tím oslavili 130. výročí narození Jiřího Mahena. Do akce Knížka pro prvňáčka se přihlásily tři nadšené třídy (celkem 50 dětí). Využívány byly deníčky Škola naruby, kde si děti zaznamenávaly čtené knihy a s kým doma čtou. Na jedno z pravidelných (každoměsíčních) setkání v knihovně za dětmi přijela i spisovatelka ze Šumavy Michaela Vacíková, spoluautorka knihy Šumavská světýlka. Akce Knížka pro prvňáčka se zúčastnil také nevidomý chlapec, integrovaný do jedné ze tříd. MP společně navštěvují čtenáři s vychovatelkami ze školních družin. Pravidelně sem přicházejí rovněž handicapované děti z MŠ a ZŠ Barvička.

Veřejnost mohla navštívit pořady ze dvou úspěšně pokračujících cyklů, které připravuje bývalý dramaturg SD Brno Jaromír Vavroš (Brunensia sub tegulis, Laureáti Nobelovy ceny). Z těchto pořadů veřejnost nejvíce zaujalo čtení z díla Tomase Tranströmera, T.A. Edisona a handicapovaného básníka a malíře Quirina Jedličky, jehož podvečer doprovázela výstava z jeho díla. Uskutečnila se autorská čtení Mileny Fucimanové, Věry Rudolfové, Evy Talpové, Jana Paula a Jiřího Kratochvíla. Pokračoval cyklus Agadir uvádí... Proběhly dva další podvečery se Společností Otokara Březiny, na které přijíždějí zájemci až od Třebíče.

Už tradičně se MP zapojil úspěšně do programu Muzejní noci vystoupením Divadla Koráb pro rodiny s dětmi, Divadla Útulek pro mladé (i duchem) diváky, či šansony Máši Kubátové. 12. prosince jsme si v MP důstojným způsobem na slavnostním podvečeru připomněli 130. výročí narození Jiřího Mahena spojené rovněž se 20. výročím otevření památníku v roce 1992.

Mahenův památník je základnou činností Společnosti Jiřího Mahena, která uspořádala Valnou hromadu a zvolila nového předsedu.

Celkové statistické ukazatele UK

Čtenáři, návštěvníci a výpůjčky

ÚK	Počet registr. čten	Počet dětských čtenářů	Počet návštěvníků knih.	Počet výpůjček
2002	22.697	2.525	634.206	1.270.470
2003	18.637	2.556	662.940	1.279.161
2004	17.621	2.388	495.465	1.186.323
2005	16.306	2.252	395.133	1.083.629
2006	16.362	2.183	451.101	1.076.122
2007	15.260	1.953	497.902	1.023.979
2008	15.388	1.870	469.047	990.266
2009	15.237	1.697	436.376	957.364
2010	15.355	1.708	463.035	977.671
2011	15.728	1.800	449.035	897.224
2012	14.050	1.866	426.025	890.638

V roce 2012 se znatelně snížil celkový počet čtenářů. Zdaleka ne všichni, kteří v roce 2011 využili nabídky zaregistrovat se na rok zdarma, obnovili v roce 2012 registraci za poplatek. Svou roli patrně sehrála zkrácená půjčovní doba a pouze provizorní (a méně komfortní) možnost výběru knih

na ochozech, zaviněná havárií stropu v Knihovně pro dospělé. Zároveň se potvrzuje, že s růstem počtu automatizovaných provozů přibývá těch, kteří využívají možnosti takzvané doplňkové registrace, kdy s jednou legitimací mohou navštěvovat více automatizovaných provozů. Těší nás, že v Ústřední knihovně neklesá zájem o registraci u čtenářů do 15 let, u nichž došlo dokonce k mírnému nárůstu.

Ostatní základní statistické ukazatele činnosti ústřední knihovny za rok 2012 vykazují mírný pokles. Příčinou poklesu návštěv je pravděpodobně již zmiňované zkrácení otevírací doby o 5 hodin týdně. Počet výpůjček ovlivnil nejen provizorní volný výběr, ale i stále nedostatečné doplňování fondů, které je důsledkem dlouhodobého nedostatku financí na jejich doplňování. Ceny knih i časopisů rostou (také díky změně DPH). Čtenáři mají zájem především o novinky. Nedostatek nových knih a časopisů je jednou z hlavních příčin proč nenaplňujeme počty výpůjček z let minulých. Naši klienti očekávají, že s narůstající krizí, která většině z nich nedovoluje vlastní nákup novin, naleznou širší nabídku knih i časopisů v knihovně. Knihovna by v tomto směru měla plnit i určitou sociální funkci a měla by být schopna nabídnout jim co nejvíce možností ke sebevzdělávání i relaxaci.

Znatelně pokles výpůjček oproti předešlým letům ovlivňuje i statistika výpůjček Knihovny pro nevidomé a slabozraké. Její čtenáři si již nepůjčují jeden titul, který je nahrán na cca 10-15 kazetách (příčemž každá měla svůj vlastní čárový kód), ale mají možnost půjčit si hned několik titulů na jediném disku ve formátu MP3.

Pokles celkového počtu výpůjček nezastavil ani velký nárůst výpůjček AV médií v Hudební knihovně. V roce 2011 byl počet výpůjček AV médií v HK 20 128. V roce 2012 bylo realizováno 38 593 jejich výpůjček, což je o 92% více. K nárůstu došlo především díky změně Knihovního řádu. Od začátku roku 2012 se nevybírají poplatky za půjčení CD a zájemce si může půjčit více CD najednou (dříve měl možnost do 6 ks dnes až 25 ks).

Čtenáři hojně využívají možnosti rezervace. Během roku bylo vyřízeno 6 276 rezervací. Nejčastěji rezervovanými tituly v ústřední knihovně v loňském roce byly z beletrie pro dospělé následující tituly: *Žitkovské bohyně* Kateřiny Tučkové (36 rezervací), *Padesát odstínů šedi* britské spisovatelky E.L. Jammesové (20 rezervací) a *Sněhulák* norského spisovatele Nesbo, Jo (19 rezervací). Z naučné literatury loni patřily mezi nejčastěji rezervované tituly: *Černá labuť* Taleba, Nassima (17 rezervací), *Příběh umění* E.H. Gombricha (12 rezervací) a *Arabský svět – jiná planeta?* jehož autorem je Emíre Khidayer (11 rezervací).

Dětští čtenáři si nejčastěji rezervovali z beletrie: *Jirkův tajný klíč k vesmíru* Lucy Hawking a z naučné *Malá tajemství přírody* - autorkou je Jana Dobroruková.

Nežádanějšími tituly z beletrie pro dospělé v loňském roce byly: na prvním místě *Hříšný kanec* Simony Monyové se 131 výpůjčkami, na druhé pozici se shodně se 130 výpůjčkami umístily dva tituly *Ztracený symbol* Dana Browna a *Skleněný pokoj* Simona Mawera, třetí pozici se 120 výpůjčkami obsadily *Tři novely* Bohumila Hrabala.

Z naučné pro dospělé se nejvíce půjčoval *Gottland* Mariusze Szczygiela (47x), *Lída Baarová & Joseph Goebbels* Stanislava Motla (43x) a *Doba jedová* Anny Strunecké (43x).

V dětských výpůjčkách beletrie se na prvních příčkách umístil první díl trilogie *Tajný kruh* americké autorky L.J. Smithové (58 výpůjček), komixové zpracování známého románu R.L.Stevensona *Podivný případ doktora Jekylla* od C.E.L. Welshe (56 výpůjček) a *Případ pro tebe a Klub Tygrů* z detektivní série Klub Tygrů rakouského spisovatele Thomase Breziny. V naučné pro děti se nejvíce půjčovala kniha *Mašinka* Tomáš Cristopera Oxlade (44x), dále *Moje malá knížka o kamionech* (33x) a na pomyslné třetí příčce se s 31 výpůjčkami umístily hned tři tituly *Lidské tělo* Nicka Arnolda, *Stroje na statku* od Jiřího Dvořáka a *Jak se staví dům* Antonína Šplíchala.

V hudební knihovně pak patří mezi nepůjčovanější mluvené slovo na CD. „Vede“ *Harry Potter a kámen mudrců* J.K. Rowlingové, *Šifra mistra Leonarda* Dana Browna a *Deset malých černoušků* Agathy Christie. Z klasické hudby se nejčastěji půjčoval W.A. Mozart *Symphonies*, Erich Korngold *Wunder der Heliane* a Giuseppe Verdi *Nabucco*. Z populární hudby se nejčastěji půjčoval Waldemar Matuška *Sbohem, láska*, hudební skupina Elán *Best of* a Daniel Landa *Best of Landa*. Rezervace hudebních CD jsou zanedbatelné.

Mezi nejpůjčovanější časopisy patří: Reflex, Respekt, Vlasta, Domov, Euro a Květy. U dětí stále vede Čtyřlístek, W.I.T.C.H., 21. století Junior. V hudební knihovně se nejvíce půjčují Rock & Pop, Spark a Hudební rozhledy.

Od 11. března 2011 se v hudební knihovně půjčují čtečky elektronických knih a je o ně stále velký zájem. (Nejvíce žádaná je Kindle 3 Wi-Fi.)

V hudební knihovně se oproti roku 2011 zvýšil počet půjčených hudebnin o 20% (v roce 2011 se půjčilo 4 166 hudebnin, v roce 2012 se uskutečnilo 5 230 jejich výpůjček).

Trvalý nedostatek financí na doplňování fondů se snažíme kompenzovat tím, že věnujeme velkou pozornost zachování vysoké úrovně přírůstků fondu ve všech odděleních a to je, především v případě hudební knihovny, oceňováno laickou i odbornou veřejností.

V hudební knihovně je čtenářům umožněn přístup k hudebním databázím Naxos Music Online a The New Grove Dictionary of Music and Musicians a v Zákaznickém centru je zájemcům k dispozici ASPI. Rádi bychom v budoucnu nabídli našim klientům i vzdálený přístup do těchto databází.

Veřejnost měla i v loňském roce možnost vybírat si z široké nabídky kulturních a vzdělávacích programů. Hojně byly navštěvovány výstavy a jejich vernisáže, kurzy i besedy. V roce 2012 se 184 kulturních akcí zúčastnilo 8 829 návštěvníků a 12 439 návštěvníků absolvovalo 758 vzdělávacích akcí pro veřejnost. Velmi dobře funguje *Klub seniorů při KJM*, který se schází minimálně 2x měsíčně. (Klubová činnost koresponduje s ostatními aktivitami knihovny. Členové klubu se zapojili i do některých projektů – např. Brána jazyků otevřená.) Pokračoval rovněž úspěšný cyklus *Toulky japonskou kulturou* a vznikl nový cyklus *Za tajemstvím jeskyní*. Pořady byly věnovány i dalším tématům – multikulturnímu soužití, představení života v jiných koutech světa nebo seznámení s životem lidí s různým druhem postižení. Velký ohlas měla *Muzejní noc 2012 – Po sedmé to rozjedeme!* (s velkou účastí veřejnosti 3200 návštěvníků a více než 250 účinkujících), beseda se spisovatelem Vlastimilem Vondruškou nebo programy o činnosti našich jednotek v Afganistánu (v duchu Evropského roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity byla pořádána jako společná beseda pro žáky ZŠ i Klub seniorů a následně pro veřejnost). Zábavný a vzdělávací program byl připraven 1.10. na *Den seniorů* ve spolupráci se Senior pasy. Výročí otevření knihovny byl věnován zážitkový večer *Před půlnocí jsou věci jiné*, který byl všemi účastníky kladně hodnocen.

Kulturně vzdělávací aktivity

❖ Celoknihovní, celoměstské a celostátní akce

- Anketa SUK/ Čteme všichni (leden-březen)
- Březen – měsíc čtenářů - Týden čtení aneb „Čtení sluší každému“, čtenářská soutěž Českého rozhlasu Brno „Řekni mi, co čteš“
- Národní týden trénování paměti – „Škola základ života“
- Noc s Andersenem – soutěž „Jak se stát Andersenem“ , program „Pohádková zahrada“
- Brněnské dny pro Zemi
- Muzejní noc – „Po sedmé to rozjedeme!“
- Brno město uprostřed Evropy – Dětský den „Se zvířátky do pohádky“
- Celé Česko čte dětem – „Straka v říši Entropie“, „Celá knihovna čte dětem“
- Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka - Šňůrka plná písmenek
- Kde končí svět
- Kamarádka knihovna Klubu dětských knihoven SKIP
- Babylonfest
- Brněnské dny pro zdraví
- Festival vědy s Jihomoravskou plynárenskou – „Co všechno ví Benny Blu?“
- Týden knihoven – „Čti, žij zdravě!“
- Poprvé do školy – Poprvé do knihovny
- Den pro dětskou knihu – „Průvodce mimozemšťana po planetě zemi“
- Vánoce na Brněnské radnici – „Vánoce v knihovně“

❖ Knihovna pro dospělé

- Jak jsem se měl na světě – Jan Sokol
- Cyklus: Toulky japonskou kulturou / Historie a současnost karate, Japonci a sport, Japonská svatba, Dílna origami – skládání z papíru, Japonské loutkové divadlo Burnaku, Japonská rodina očima české studentky, O kaligrafii
- Cyklus: Za tajemstvím amatérských jeskyní / Amatérská jeskyně, Brány do ztraceného světa, Tajemné mexické cenoty, Překvapivé objevy nových jeskyní v okolí českých vesnic na rumunském Banátu
- Národní týden trénování paměti – „Škola základ života“
- Komenský - kartograf
- Svět Komenského v obrazech
- České dědictví – památky UNESCO v České republice s Ing. Liborem Teplým
- Muzejní noc – „Po sedmé to rozjedeme!“
- Pasivní domy – bydlení, které se vyplatí
- V tom byla Maria vyrušena ze čtení – Divadlo Agadir
- Setkání s Vlastimilem Vondruškou
- Z Brna do Arktidy – s prof. Josefem Svobodou
- Babylonfest
- Den seniorů
- Norsko, Irsko, Island
- Deník 1938 – 1945 – autorské čtení Helgy Hoškové-Weissové
- Nepál – fascinující svět velehor – Pavel Svoboda
- Afganistán očima vojáků AČR - kpt. Ing. Pavel Velich
- Work and Trawel kempy v USA, Kanadě a na Novém Zélandu
- Jak se žije v Africe – David Švejnoha
- Cesta z Belgie do Česka – Kristof Bronckerse
- Venezuela – David Švejnoha
- Letní pracovní pobyty v USA

- Pusťme si žilou knihovnickou krev! – Netradiční představení knihovnického povolání studentů knihovnictví a informačních služeb
- Před půlnocí jsou věci jiné – zážitkový večer
- Klub seniorů (setkání s Annou Hanusovou Flaschovou, s Evou Matalovou, s Janem Sokolem, se Stanislavem Zindulkou, s fotografem Liborem Teplým, s homeopatem Petrem Hoffmanem návštěva Židovského muzea, Židovského hřbitova, Památníku Bible kralické, Masarykova onkologického ústavu, Moravské vesničky v Baro Trenck Gallery, Letohrádku Mitrovských, Večer s Andersenem, Komenský – kartograf, Komenského svět v obrazech, Afganistán očima vojáků AČR, Venezuela s Davidem Švejnhou, přednášky Petra Kolucha, spolupráce s Chytrou lékárnou, trénink paměti, dílny, koncert ...)

❖ **Knihovna pro nevidomé a slabozraké**

- Život nevidomého člověka – s Karlem Giebischem
- křest knihy Jiřího Maršálka
- Literární klub knihovny pro nevidomé a slabozraké

❖ **středisko EUROPE DIRECT**

- Rozhoduj o Evropě
- EUROPA SECURA – seminář
- Staň se na den europoslancem a ministrem Rady EU
- Nenechte se napálit doma ani v Evropě
- Jak se stát stážistou v institucích EU?
- Diskriminace z důvodu věku
- Možnosti využití Mezinárodního visegrádského fondu
- Finsko – země jezer a lesů
- Začínáme aneb Kdo si hraje nezlobí
- Ochrana seniorů při předváděcích akcích a podomním prodeji
- AU-PAIR pobyty Evropa a USA

❖ **IN- centrum**

- Kurzy počítačové gramotnosti pro seniory
- Kurz úpravy digitálních fotografií
- Kurz práce s Facebookem
- Kurz práce se Skypem
- Školení práce s katalogem Carmen
- Pořady Malého divadla hudby
- Životní úskalí pro mladou generaci – Goldi Keller
- Co může dospělý udělat pro dítě – Wolfgang Sassmansshasen

❖ **Hudební knihovna**

- Cyklus : Malé divadlo hudby / koncerty studentů Konzervatoře Brno, DIFA JAMU, Pavla Blatného, přednášky prof. PhDr.M.Štědrone, CSc., PhDr. V. Drlíka, MgA. J.Daleckého, Mgr. P. Pařízka.../
- Dětský den - „Se zvířátky do pohádky“
- Hudební seminář – „Račte poslouchati, co vám chci zpíevati aneb Středověká světská píseň“

❖ Dětská knihovna

- Čtvrtkování (Tříkrálová koleda, Loutky, Kouzlení s ubrousky, Hody, hody, doprovody, Andersen, Ahoj, moře, Co je v kufříku?, Za tajemstvím Mahenových ryb, Vánoce už jsou za dveřmi...)
- Jarní prázdniny v labyrintu
- Brněnské dny pro Zemi – Papírohraní
- Tajemství knihy
- Prázdniny v kufru – Svět dětí, Povolání, Detektivové, Středověk
- Klub deskových her
- Klubíčko
- Klub maminek – Svět je plný dobrodružství, stačí se podívat!
- Anketa SUK: Čteme všichni
- Noc s Andersenem – soutěž „Jak se stát Andersenem“ , program „Pohádková zahrada“
- Turnaj ve hře Dominion
- Poprvé do školy – Poprvé do knihovny – Pasování, Klíčování, Šňůrka plná písmenek + další doprovodné aktivity – soutěž Kočkopes Kvído aneb Jak by vypadalo tele s chobotem?, Pachatelé dobrých skutků, beseda s Markétou Vydrovou, Dobrodružství s Krkouňátkou – Zábavné učení)
- Festival vědy s Jihomoravskou plynárenskou – „Co všechno ví Benny Blu?“
- Den pro dětskou knihu – „Průvodce mimozemšťana po planetě zemi“
- Vánoce na brněnské radnici – „Vánoce v knihovně“ – Zpívání o zimě a Vánocích s Brněnskými písničkovými tetinami a malování perníčků

❖ Centrum dětského čtenářství

- Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka: Šňůrka plná písmenek (Poprvé...)
- Setkání se spisovateli
- Večerníčky – seminář
- Chceme dětem číst 4 - seminář
- Literární workshopy
- Staň se i ty autorem bestselleru! - soutěž
- Literární soutěž – sci-fi, fantasy
- Škola v knihovně
- Strašidelné příběhy, horory, historky (seminář)
- Řecké báje

❖ Mahenův památník

- Divadlo improvizace (Útulek č. 121 - 130)
- Cyklus: Brunensia sub tegulis aneb Čtení na půdě - Jaromír Vavroš
- Cyklus: Laureáti Nobelovy ceny - Jaromír Vavroš
- Podvečer se Společností Otokara Březiny
- Poetický večer Praha- Brno – Alena Riedlová Slepíčková a její hosté
- Divadlo hudby a poezie Agadir uvádí...
- „Velké čtení“ Obce spisovatelů
- Čtení pod trámem Jiřího Mahena
- Březen – měsíc čtenářů - Týden čtení aneb „Čtení sluší každému“
- Kraj návratů a inspirace
- Autorské čtení Věry Rudolfové

- Autorské čtení nepublikovaných povídek Evy Talpové
- O štěstí a umírání – nad knihou Jana Paula
- Jak to, že Skandinávcům humor nezamrzl?
- Pořad k 70. výročí úmrtí Roberta Musila
- Folkrock na křídlech zefíru aneb Rozvzpomínání na rousínovského básníka Josefa Říčánka
- Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka
- Muzejní noc/ samostatný celovečerní program
- Humoristé Beneluxu, Pobaltí a Balkánu
- Valná hromada Společnosti Jiřího Mahena
- Autorské čtení Olgy Jeřábkové
- Uvítání básnické sbírky Evy Černé Okamžik života
- Poprvé do školy – Poprvé do knihovny (Pasování, Klíčování)
- Princezna na hrášku - divadelní představení v podání Divadla Koráb
- Humoristé Afriky a Austrálie
- Podvečer k jubileu básníka Tomáše Mazáče
- Autorské čtení Jiřího Kratochvíla Dobrou noc, sladké sny
- Humoristé Východu Dálného i Blízkého
- Týden knihoven – „Čti, žij zdravě!“
- O čtení v posteli s Antonínem Přídalem
- Podvečer ke 130. výročí narození Jiřího Mahena a 20. výročí MP

Přehled nejvýznamnějších výstav konaných v Ústřední knihovně v roce 2012

6. 12 - 31. 1. **Kouzelný svět animace** – výstava Muzea loutek divadla Radost Brno návštěvníkům prezentovala novou tvář divadla.

9. 1. - 4. 2. **Ruku v ruce tvoříme** – výstava prací dětí z projektu Ruku v ruce a prezentace pomůcek používaných při práci s dětmi s různými druhy handicapů.

6. 2. - 30. 3. **Ditipo – Zábavné učení** – výstava produktů firmy Ditipo zaměřených na zábavně pojaté učení formou hry, zážitků či rozhovorů.

14. 2. - 10. 3. **Et Lettera – psát obrázky, kreslit slova** – mezinárodní putovní výstava k projektu, který propojil šest evropských měst s cílem vyzdvihnout různé aspekty psaní a propagovat psaní rukou i v dnešní digitální době. K vidění byly staré tisky i moderní knihy partnerských měst a přehlídka širokého spektra písem a ilustrací.

4. - 28. 4. **Učitel národů** – výstava o Janu Amosi Komenském v rámci festivalu Dny polské kultury v Brně.

13. - 22. 4. **Dobrovolně pro přírodu** – výstava o dobrovolnických aktivitách, kterými můžeme pomoci životnímu prostředí, připraveno v rámci Brněnských dnů pro Zemi.

16. 4. – 16. 5. **České dědictví** – výstava fotografií českých památek UNESCO fotografa Libora Teplého.

2. – 20. 5. **Kouzelná zahrada Jiřího Trnky** – výstava soutěžních prací vzešlých z pohádkového nocování v knihovně v rámci Noci s Andersenem.

2. – 30. 5. **Moje Veličenstvo kniha** – výstava vítězných prací 8. ročníku soutěže EkoCentra Brno o nejoriginálnější vlastnoručně vytvořenou knihu.

1. – 29. 6. **100 let Českého veslařského klubu v Brně** – výstava historických fotografií významného sportovního klubu.

3. 9. – 6. 10. **Zlatá stuha 2011** – výstava prací oceněných ilustrátorů v soutěži Zlatá stuha 2011, která je vyhlašovaná ve spolupráci s Klubem ilustrátorů dětské knihy a Českou sekci IBBY.

3. 9. – 6. 10. **Strom roku 2012** – výstava finalistů ankety Strom roku 2012, kterou každoročně pořádá Nadace Partnerství.

3. 10. - 3. 11. **NE násilí na Ženách** - vítězné práce ze stejnojmenné kreativní evropské soutěže.

8. - 31. 10. **Fenomén kniha** - výstava prací ze 14. ročníku stejnojmenné studentské soutěže Pedagogické fakulty MU.

7. 11. – 8. 12. **Lesy dětem** – výstava o lese s ukázkami přírodnin, připraveno ve spolupráci s podnikem *Lesy ČR*.

7. 11. – 8. 12. **Hračky Bukáček** – přehlídka lidových dřevěných hraček.

3. – 22. 12. **Pasivní domy** – výstava představující energeticky šetrné domy po uživatelské i technické stránce, připraveno ve spolupráci s *Centrem pasivního domu*.

1.2.2 Síť poboček

Smutné, ale nevyhnutelné omezení počtu poboček bylo provázáno řadou emocí ze strany veřejnosti, zaměstnanců i velkým zájmem médií. I zde platilo, že úspěšnost procesu nesmírně záležela na osobním postoji a nasazení každého zaměstnance. Otevřené komunikaci s veřejností jsme věnovali značnou pozornost a většina klientů nezbytnost opatření pochopila. Zároveň jsme okamžitě, ještě na sklonku roku 2011, zahájili jednání s jednotlivými městskými částmi, díky jejichž podpoře se nakonec podařilo původně plánovaný počet zavíraných poboček snížit z 9 na 4 (Líšeň – Pohankova, Královo Pole – Botanická, Chrlice, Brno-střed Křížová). Činnost ukončila také knihovna v Útěchově, avšak z rozhodnutí tamní radnice. U zavíraných poboček jsme postupovali tak, abychom uživatelům maximálně usnadnili přechod na jinou pobočku. Fondy byly efektivně využity pro potřeby naší knihovny či byly předány školám, nevyužitelné nabídnuty k prodeji veřejnosti. V případě Pohankovy pak odprodány občanskému sdružení. Snad nejodvážnější vývoj měl osud pobočky Křížová, která byla na několik měsíců uzavřena. Během tohoto období se ale zrodila a postupně uváděla v život myšlenka zapojit do provozu knihovny studenty. I když tento experiment samotnými knihovníky nebyl přijat jednoznačně a zrod „Knihovny na křížovatce“ nebyl snadný, domníváme se, že ve spolupráci KJM, KISK FF MU a Městská část Brno-střed vznikl netradiční projekt, který veřejnost ocenila.

Bohužel více negativní dopad, než se zprvu předpokládalo, přinesla nouzová půjčovní doba jedenkrát za 14 dnů, která se zvolila u čtyř provozů. Zde je pokles čtenářů výrazný. Pod vlivem snížení počtu zaměstnanců došlo k plošné úpravě provozních dob. Toto opatření zároveň znamenalo zvýšení intenzity výkonu u jednotlivých pracovníků zejména v automatizovaných pobočkách, kde celkově výkony velmi pozitivně vzrostly. Dochází však k nežádoucímu přetěžování v některých půjčovných dnech a časech, kdy se knihovnice nemůže klientovi dostatečně věnovat. Pro takové situace bude nutné hledat řešení.

Jednoznačně pozitivní vliv na nárůst čtenářů mělo i přemístění pobočky v Černovicích do nových prostor, které pro knihovnu zajistila tamní radnice. I v mnoha dalších případech jsme s představiteli jednotlivých městských částí vedli jednání, která významně přispěla

k zachování činnosti, její podpoře a rozvoji i hledání nových perspektiv (Brno- střed, Slatina, Chrlice).

Úctyhodný je i výčet vzdělávacích a kulturních pořadů a jejich návštěvníků, což svědčí nejenom o zájmu veřejnosti, ale i o neustálém hledání a nabízení toho nejlepšího ze strany knihovnic. Obdiv a poklona pak patří těm, které se pustily na nelehkou cestu práce s dospělými i dětskými hendikepovanými uživateli.

1.2.2.1 Oddělení automatizovaných poboček

Výpůjční služby

Číselné výkony	Rok 2 012	Rok 2 011	Index %
počet čtenářů	24 410	26 377	92,5 %
počet návštěvníků	337 493	357 417	95,1 %
počet výpůjček	949 810	1 042 620	91,1 %

- Výkonové ukazatele za r. 2012 sice vykazují pokles, ale je to důsledkem zrušení pobočky Pohankova k 31.12.2011, poboček Botanická a Křížová v 1.čtvrtletí r. 2012 a organizačních změn, kdy z odd. automatizovaných provozů přešly do odd. neautomatizovaných provozů pobočky Jihomoravské nám. a Černovická. Výkonová tabulka oddělení automatizovaných provozů za r. 2012 bez zrušených poboček Botanická a Křížová vykazuje naopak nárůst ve všech výkonových ukazatelích - čtenáři 100,9 %, návštěvníci 103,3 %, výpůjčky 102,8 %. Plán výkonů na r. 2012 byl splněn v počtu čtenářů na 106,6 %, v počtu návštěvníků na 109,7 % a v počtu výpůjček na 116,7 %. Přepočtení výkonů na 1 úvazek za r. 2012 ukázal, že ve srovnání s r. 2011 došlo k jejich průměrnému nárůstu - u zaregistrovaných čtenářů je nárůst o 185 čtenářů na 1 úvazek, u návštěvníků je nárůst o 2 709 návštěvníků na 1 úvazek a u výpůjček je nárůst o 6 375 výpůjček na 1 úvazek. Z těchto čísel je patrné, jakým způsobem se po snížení úvazků a zrušení některých poboček navýšila intenzita pracovních výkonů a výpůjčních služeb na automatizovaných provozech, neboť zájem o jejich služby má především v počtu návštěvníků vzrůstající tendenci.
- Nárůst ve všech výkonových ukazatelích je na 6 pobočkách (Kurská, Libušina tř., Veslařská, Jírova, Palackého a Stará osada). Pobočky Kurská, Jírova a Palackého začali navštěvovat ve větší míře čtenáři zrušených poboček Botanická, Křížová a Pohankova. Nejvyšší nárůst v počtu čtenářů a návštěvníků je na pobočkách Veslařská a Tuřanské nám., což je dáno zapojením poboček do sítě automatizovaných provozů, z toho důvodu se jejich služeb se naučili využívat i obyvatelé jiných městských částí.
- Nárůst v počtu zaregistrovaných čtenářů se projevil na 9 pobočkách (Kurská, Libušina tř., Veslařská, nám. SNP, Jírova, Tuřanské nám., Palackého, Kolaříkova a Stará osada). Index v počtu zaregistrovaných čtenářů mezi 90-100 % je na 7 pobočkách (Lány, Oblá, Vondrákova, Mozolky, Selská, Velkopavlovická a Haškova).
- Nárůst v počtu návštěvníků se projevil na 11 pobočkách (Kurská, Libušina tř., Veslařská, Mozolky, nám. SNP, Jírova, Tuřanské nám., Palackého, Kolaříkova, Stará osada a Haškova). Index v počtu návštěvníků mezi 90-100 % je na 4 pobočkách (Lány, Oblá, Selská a Vondrákova), index pod 90 % je na pobočce Velkopavlovická.
- Nárůst v počtu výpůjček se projevil na 8 pobočkách (Kurská, Libušina tř., Veslařská, Mozolky, Selská, Jírova, Palackého a Stará osada). Na 7 pobočkách je index v počtu výpůjček mezi 90-100 % (Lány, Oblá, nám. SNP, Tuřanské nám., Kolaříkova a Haškova). Index výpůjček pod 90 % je na pobočce Velkopavlovická. U většiny poboček souvisí nárůst počtu výpůjček s nárůstem počtu čtenářů. Pracovnice ostatních poboček zdůvodňují pokles počtu výpůjček omezením nákupem novinkových titulů a zvýšením sankčních poplatků – čtenáři jsou při výběru počtu výpůjček opatrnější a chtějí tak

sankčním poplatkům předcházet. Pobočka Velkopavlovická má v důsledku snížení úvazku omezeny půjčovní dny v dospělém i dětském oddělení.

- Oživení nastalo u počtu výpůjček CD, která se od r. 2012 půjčují zdarma – za r. 2012 si čtenáři půjčili 5 622 CD, v r. 2011 to bylo 1 684 CD, index je 333,8 %. Naopak dlouhodobý pokles je ve výpůjčkách periodik, jejichž počet za r. 2012 klesl na 64,1 % a z celkového počtu výpůjček tvoří pouze 5,5 %. Důvodem je menší objem nákupu periodik a také to, že časopisy objednané z remitendy chodí se zpožděním. Z celkového počtu výpůjček tvoří 10,1 % naučná literatura pro dospělé, 58,9 % krásná literatura pro dospělé, 5,2 % naučná literatura pro děti a 19,7 % krásná literatura pro děti.
- Čtenářům bylo zasláno 51 493 upomínek a předupomínek, rezervováno bylo 8 430 svazků a z fondu jiných pracovišť bylo využito 209 svazků, z toho 10 CD.

Informační činnost

- Na pobočkách bylo celkem poskytnuto 2 868 (v r. 2011 4 193) informací. K informační činnosti jsou využívány české i zahraniční internetové vyhledávače, online katalog, knihovní fond – encyklopedie, příruční knihovna, regionální literatura, odborné časopisy apod.
- Na 13 pobočkách je využívána kopírovací služba, pro veřejnost bylo pořízeno 3 551 (v r. 2011 na 17 pobočkách 3 854 kopií).
- Výkonové ukazatele pro využívání internetových služeb vykazují ve srovnání s r. 2011 pokles, ale je třeba vzít v úvahu, že v r. 2011 byly internetové služby poskytovány na 21 pobočkách. Na 16 pobočkách bylo uživateli využito 1 066 723 minut přístupu na internet (79 %), bylo pořízeno celkem 9 544 tisků z internetu (80,7%) a přístupu na internet využilo celkem 21 622 uživatelů (73, %). Nárůst uživatelů internetu byl na 4 pobočkách (Selská, Tuřanské nám., Stará osada a Haškova). Pokles využívání internetových služeb na jednotlivých pobočkách knihovnice zdůvodňují zvyšující se vybaveností domácností PC a internetovým připojením, nicméně je ještě stále určitý okruh uživatelů, pro který má tato služba smysl.

Kulturně-vzdělávací akce, propagace

Výkony	Kulturní akce	Počet návštěvníků	Vzdělávací akce	Počet návštěvníků	Celkem m akce	Celkem návštěvníků
Rok 2011	708	14 396	758	15 133	1 400	29 529
Rok 2012	592	12 977	788	15 409	1 380	28 386

- Pořady pro veřejnost byly připravovány na těchto pobočkách: na pobočce Libušina tř. byly uspořádány 4 cestopisné besedy s K. Budínem Mexiko a Čína, exotická země, s M. Klementovou Amazonie na vlastní kůži a Krásy Korsiky a s M. Mrkosem Indonésie, země mnoha tváří. Dále zde byla uspořádána výstava kreseb H. Fučíkové Od pastelky k oleji, výstava obrázků K. Křížové Hledání krásy a výstava prací senierek z kohoutovického Klubu seniorů s názvem Poezie Kohoutovic. Na pobočce Lány bylo uspořádáno 9 výstav – výstava fotografií o Islandu, výstava o možnostech, jak trávit volný čas v Bohunicích i jiných městských částech s názvem Freestyle, výstava Stoletá škola, výstava Šálení, výstava Elementy země, výstava knižní grafiky Reného Senka, výstava obrazů a kreseb J. Jirousové a jejich vnuček Když rodinou žije poezie, výstava obrazů M. Hodka Brněnské fragmenty a výstava šperků a obrázků G. Samkové Obrazy ve šperku. Dále zde bylo uspořádáno 6 besed - Umění komunikace, Jak uspět u pohovoru, beseda s plk. Emilem Bočkem Pilot RAF vypráví, Brněnský architektonický manuál, Brno hrou – s Odysseou (svět logických her s praktickými ukázkami. Pobočka uspořádala také 2 vystoupení krojované Bohunické chasy a cimbálové muziky Bohonica věnované původním bohunickým lidovým písničkám a vánočním koledám. Pro čtenáře knihovny

byl uspořádán Velký křížovkářský týden – týdenní soutěž o Velký křížovkářský slovník. Na pobočce Kurská bylo uspořádáno 8 výstav - vítězné fotografie 10. ročníku ankety Strom roku, ilustrace a obálky knih Jiřího Grbavčice, fotografie Nepálská svatba, výtvarné práce tří generací rodiny Jirousových Život s malováním, Učitel národů - J. A. Komenský, výstava fotografií D. Laciny s názvem Z toulání, výstava Warszawa 2012 a výstava přibližující historii a současnost skautingu Krok do dalšího skautského století. Dále zde byla uspořádána cestopisná beseda spojená s promítáním Poutní cesta do Santiaga a Švýcarsko vlakem s M. Klementovou, pro Dámský klub pak beseda s PhDr. J. Sedlákem s názvem To by se Komenský smál a o Z. Kabátové. Na pobočce Oblá byly uspořádány 4 cestopisné besedy Ekvádor, Bali a Lambok s M. Klementovou, Etiopie s K. Budínem a Jak se žije na opačném konci zeměkoule s P. Sommerovou o Novém Zélandu. Na pobočce Vondrákova proběhl křest knihy S. Češky Případ úzké dýky – Zločiny na Velké Moravě, jejímž kmotrem se stal starosta MČ Brno-Bystrc RNDr. V. Vetchý a PhDr. L. Poláček, vedoucí archeologických výzkumů v Mikulčicích z AÚ AVČR. Pro klub seniorů Domovinka pobočka uspořádala 6 kulturně-vzdělávacích programů. Na pobočce Veslařská byla uspořádána výstava fotografií RNDr. M. Kozlovské Rok v arboretu. Na pobočce Mozolky byla uspořádána komponovaná cestopisná beseda s K. Budínem o Číně a Etiopii, beseda Peruánská mozaika s PhDr. J. Pelanovou, beseda Ladakh – na kole mezi nebem a zemí s R. Růžičkou a autorské čtení z poezie V. Hrdinové. Z pobočky Lány sem byla převezena výstava fotografií o Islandu. Na pobočce Selská bylo uspořádáno autorské čtení z knihy Mileny Fucimanové spojené s vystoupením členů divadla AGADIR, koláž z Erbenovy nepublikované poezie Erbenovy sny, autorské čtení Arnošta Goldflama a přednáška doc. PhDr. J. Némce, Ph.D. k 75. výročí úmrtí T.G. Masaryka, jejíž součástí byla i vernisáž tematické výstavy. Dále zde byly uspořádány 3 výstavy - obrazy J. Jirousové Když rodinou žije poezie, výstava k 60. výročí vzniku Červeného kříže v Maloměřicích a Obřanech a výstava spojená s vernisáží Morava v obrazech K. Nejedlého. V předvánočním čase pobočka uspořádala setkání na téma Vánoce v knihovně. Ve spolupráci s městskou částí a místním klubem maminek se pracovnice pobočky zúčastnila předvánočního jarmarku, na kterém byly vystaveny a nabídnuty k prodeji rukodělné výrobky. Pobočka Jírova pokračovala v pořádání pravidelných výstav výtvarných děl. V r. 2012 to bylo 8 výstav – Oleje a akvarely J. Doležela, Harmonie barev – relaxační malování M. Sinnové, výstava výrobků a děl uživatelů denního stacionáře EFFETA, výstava obrazů osob se zrakovým a tělesným postižením Světlo ve tmě, výstava společnosti Duhový skřítek Ze stínu do světla, výstava prací studentů Domova mládeže Pozdní sběr, výstava rytin a kreseb L. Munclingerové a výstava prací organizace Salesko Zima. Pobočka Tuřanské nám. uspořádala besedu s promítáním o Antarktidě. Na pobočce Palackého bylo uspořádáno 5 výstav - koláže a asambláže MUDr. Z. Grycové, obohacené o výstavu drobných předmětů a originálního dárkového balení v podobě prostorových obrázků T. Golkové, výstava CVC Domino a výstava u příležitosti 90. výročí založení MŠ a ZŠ pro tělesně postižené Brno, Kociánka, výstava fotografií manželů a cestovatelů Pumprlových, která byla věnována exotickým zemím, jež navštívili, výstava veselých obrázků Y. Novákové Kočkoviny a ptákoviny a výstava obrazů E. Šotnarové a bižuterie E.D. Hadové Půvab tvoření. Dále zde byla uspořádána cestopisná beseda s mgr. J. Dresslerovou Moje cesty po Srí Lance, kde se cestovatelka zúčastnila humanitární mise, a beseda Mongolsko známé a neznámé s mgr. J. Dresslerovou. Na pobočce Stará osada bylo instalováno 7 výstav - grafiky a kresby J. Hávy a L. Špačkové, výstava výtvarných prací dětí z MŠ speciální, ZŠ speciální a praktické školy ELPIS s názvem Tajemný vesmír, výstava učebnic a ilustrací k 420. výročí narození J.A. Komenského Rok Jana Amose Komenského v nakladatelství Nová škola v Brně, výstava panoramatických fotografií ing. M. Peňáze a RNDr. K. Hudce Pohledy na Brno, výstava kreseb M. Obrdlíka Orbis pictus a výstava fotografií J. Smutného Svatá Helena, česká vesnice v Rumunsku. Dále zde byla uspořádána beseda s RNDr. I. Mrázkem Vulkány, jezera, oceán – pacifická zóna Nikaraguy, která účastníky zavedla do exotické krajiny Střední Ameriky. Pro seniory připravila tato pobočka dvě lekce s názvem Hledám knihu, ve kterých seznámila účastníky s katalogem Carmen a

učila je samostatně vyhledávat v online katalogu. Pobočka Haškova připravila pro Domov seniorů na Okružní ulici besedu o brněnských pověstech a uspořádala výstavu domovních znamení J. Jirousové.

- Na 11 pobočkách (Lány, Kurská, Oblá, Libušina tř., Vondrákova, nám. SNP, Tuřanské nám, Palackého, Kolaříkova, Haškova a Stará osada) proběhlo klíčování. Absolventi prvních tříd předvedli, co se ve škole naučili a dostali symbolický klíček od knihovny. V měsíci září bylo na pobočkách zdarma zaregistrováno 403 prvňáčků. Na 14 pobočkách (Lány, Kurská, Oblá, Libušina tř., Vondrákova, Veslařská, Mozolky, nám. SNP, Selská, Palackého, Kolaříkova, Stará osada, Velkopavlovická a Haškova) bylo v Týdnu knihoven na čtenáře knihovny pasováno 882 prvňáčků. Na automatizovaných pobočkách se zdarma zaregistrovalo 361 dětí do 15 let, z toho ještě dalších 262 prvňáčků. Na některých pobočkách proběhly doprovodné programy k projektu Poprvé do školy, poprvé do knihovny, jednalo se o pásma soutěží, her, výstavy doporučených knih a výtvarné dílny.
- Na pobočce Lány pokračovala spolupráce s 5 čtenářskými kluby a pořádání odpoledních čtení pro nejmenší. Při příležitosti akce MČ Brno-Bohunice Den pro Bohunice připravila pobočka zábavné odpoledne pro rodiče s dětmi s programem Staňte se rytíři knih, ve kterém knihovnice účastníky seznámily s činností pobočky a akcemi, které připravují. Na pobočkách nám. SNP, Jírova a Haškova proběhlo oblíbené malování na chodníku, pobočka Palackého uspořádala malování na chodníku v rámci celobrněnské akce Evropský týden mobility. Na pobočce Kurská byly uspořádány 3 výstavy žákovských výtvarných prací – Jak jsme poznávali kytičky a Barvy podzimu žáků elokovaného pracoviště speciální školy Ibsenova DRC Medvídek a výstavu prací absolventů výtvarného oddělení ZŠ Staňkova. Výtvarné dílny pro děti i rodiče probíhaly na pobočce Libušina tř. Účastníci si mohli vyrobit např. masopustní masku, ozdoby na velikonoce, leporelo, dárek pro maminku nebo vánoční dárky. Byly zde vystaveny obrázky z přečtených knih dětí z ŠD ZŠ Pavlovská a výtvarné práce členů Studia Paprsek. V říjnu začala na této pobočce nová čtenářská soutěž O největšího knihomola, která u dětí vyvolala velký zájem a přihlásilo se do ní 150 dětí. Soutěž probíhá ve 3 věkových kategoriích a děti sbírají body za přečtené knihy dle náročnosti. Na pobočce Mozolky byly uspořádána výstava prací dětí z MŠ Žižkova s názvem Velikonoční dílna. Výtvarné dílny při příležitosti Velikonoc, Května-měsíce pro rodinu a Vánoc uspořádaly pracovnice z pobočky nám. SNP, děti si mohly také vyrobit svého draka. Na této pobočce byly vystaveny výtvarné práce žáků ZŠ Merhautova, Zemědělská, Janouškova, soukromé ZŠ na Lesné a Speciální školy pro handicapované děti tamtéž. Na pobočce Selská byla uspořádána zahradní slavnost k 1. výročí založení klubu maminek. Pobočka Kolaříkova se se svým programem zúčastnila Dětského dne za radnicí, který pořádal MČ Brno-Řečkovice a Mokrý Hora. Pobočka Haškova uspořádala výtvarné dílny na téma Kabátek pro knížku, Jarní tvoření z papírových talířů a vánoční dílnu. Pobočka Vondrákova uspořádala mikulášské zábavné odpoledne Čertoviny aneb čert nikdy nespí. Pobočky Kurská a Stará osada přispěly svými akcemi k Brněnským dnům pro zdraví – pobočka Kurská uspořádala výstavu o činnosti zdravotních klaunů Už jste se dnes zasmáli?, pobočka Stará osada připravila zábavný program s názvem Doktor Bolíto o prevenci úrazů doma i na hřišti.
- Pobočky Palackého, Stará osada a Jírova pokračovaly ve spolupráci se speciálními školami. Pobočka Palackého již třetí rok spolupracuje se ZŠ Kociánka. Aktivity jsou věnovány vždy určitému tématu, v uplynulém školním roce se zabývaly Jihomoravským krajem. Učitelky ZŠ Kociánka zaslaly vedení KJM pochvalný dopis, ve kterém spolupráci s touto pobočkou hodnotí jako velmi přínosnou, užitečnou a inspirující. Pobočka Stará osada v červnu završila projekt pro speciální školu ELPIS Už to zvládnem sami. Pobočka Jírova pokračovala v pravidelných setkáních s klienty denního stacionáře pro dospělé EFFETA.

Organizace provozů a vybavení pracovišť

- r. 2012 s sebou přinesl změny, které se týkaly např. půjčovni doby, navýšení sankčních poplatků, nový online katalog Carmen a řešení dlouhodobých dlužníků prostřednictvím advokátní kanceláře. Po uplynutí roku se dá říci, že čtenáři se se změnami sžili a přizpůsobili se jim, situace se uklidnila a ustálila. Valná většina čtenářů změny přijala a služby knihovny dále využívá. Čtenáři si více hlídají termíny, navštěvují knihovnu častěji, ale půjčují si méně knih, což se odrazilo ve sníženém počtu výpůjček na polovině poboček, ale v nárůstu návštěvnosti na 11 pobočkách. V této souvislosti jsou jisté problémy patrné i u dětských čtenářů, které navýšení sankčních poplatků a nesouhlasné reakce rodičů v některých případech odrazují od dalšího půjčování a návštěv knihovny. Pracovnice poboček se i v těchto nových podmínkách snaží udržet úroveň poskytovaných služeb. Méně času však zbývá na individuální práci se čtenáři, především s dětmi a seniory, na práci s fondem, na plánování a realizaci nových projektů a nápadů apod. V kulturně-vzdělávací oblasti se pracovnice poboček snaží místním školám a ostatním partnerům vyjít nadále maximálně vstříc a rozsah i kvalitu těchto aktivit zachovat.
- Ke spokojenosti dětských i dospělých čtenářů vyvinulo vedení KJM na vybraných provozech následující aktivity. Pobočka Vondrákova prošla ve 2. čtvrtletí reorganizací, která přispěla k účelnějšímu využití prostor. Na pobočce Velkopavlovická byly vyměněny regály v dětském oddělení. Na pobočce Lány byla dokončena úprava dětského oddělení a koutku pro nejmenší čtenáře. Na pobočce Palackého byl zřízen koutek pro nejmenší děti. Na pobočce Jírova byl zřízen Family Point.

Knihovní fond

Knihovní fond byl průběžně doplňován prostřednictvím nákupní komise a pravidelných rozvozů. Ve spolupráci s útvarem knihovních fondů proběhl nákup novinek pro pobočky, které obdržely dotace příslušných městských částí (viz tabulka dále). Byla zavedena nová služba – kolování tematických kuffíků z Dětské knihovny na vybraných pobočkách. Ze zrušených poboček byly doplněny či obnoveny stávající knihovní fondy, aby se maximálně rozšířil počet multiplikátů žádaných dokumentů.

1.2.2.2 Oddělení neautomatizovaných poboček

Výpůjční služby

V roce 2012 se zaregistrovalo 2972 čtenářů, z toho bylo 1079 dětí, kteří uskutečnili 31127 návštěv a vypůjčili si 122946 knihovních jednotek. V kategorii návštěvníků a výpůjček došlo k poklesu číselných ukazatelů, nejvýraznější pokles nastal u návštěvníků internetu, a to na 58,2 procenta. Do výkonů za rok 2012 byli započítáni také čtenáři z netradiční pobočky „Na křižovatce“, kterou provozují ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena studenti Filosofické fakulty, Kabinetu informačních studií a knihovnictví. Tato pobočka na Křížové ulici zahájila svoji činnost 3.10.2012 a do konce roku se v ní zaregistrovalo 347 čtenářů. Výkony jednotlivých neautomatizovaných knihoven jsou velmi rozdílné, nejvíc jsou ovlivněny omezením půjčovni dob v rámci úsporných opatření. V knihovnách byl nastaven čtrnáctidenní půjčovni režim (Heršpice, Přízřenice, Jehnice, Ivanovice), případně omezena půjčovni doba. Stejný rozsah půjčovni doby jako v roce 2011 byl zachován pouze v knihovnách v Komíně, Kníničkách, Ořešíně a Černovicích. Největší nárůst výkonů se projevil právě v těchto knihovnách. Naopak výrazný pokles číselných ukazatelů vykazují knihovny v Heršpicích, Jehnicích a Ivanovicích.

Informační činnost

V roce 2012 bylo zodpovězeno celkem 538 dotazů. Největší počet dotazů vykazují knihovny v Žebětíně, Slatině a Černovicích. Internetových služeb využilo 1581 návštěvníků, kteří ho

využívali po dobu 977,3 hodiny a vytiskli si 874 stran výstupů. Největší pokles uživatelů internetu se projevil v knihovnách v Heršpicích, Přízřenicích, Slatině, Jehnicích a Ivanovicích.

Kulturní a vzdělávací akce

Bylo uspořádáno 53 kulturních akcí, jichž se zúčastnilo 640 dětí a 89 vzdělávacích pořadů o 1913 účastnících. Nejvíce kulturních akcí uspořádala knihovna ve Slatině (24) a Komárově (14), vzdělávacích pořadů knihovna v Komíně (28), Křížové (13), Černovicích (11) a Soběšicích (13). Knihovna ve Slatině se ve spolupráci s úřadem městské části zaměřila na pořádání výtvarných a tématických výstav, knihovna v Komíně navázala stálou spolupráci se ZŠ Pastviny, pro něž pořádá „čtení“ a knihovnické lekce.

Knihovní fond

V roce 2012 se uskutečnilo 10 rozvožů knih, v nichž bylo rozvezeno celkem 217 souborů VF, které obsahovaly 4489 knih. Z toho bylo 1514 novinek. To je o 66 nových knih více, než v roce 2011. Knihovny vrátily 44 souborů o 5184 svazcích. Výměnný fond využívalo v roce 2012 14 knihoven. Celkový stav VF ke konci roku 2012 je 23582 svazků.

V 10ti knihovnách byl zaktualizován stálý fond. Jednalo se o knihovny v Heršpicích, Přízřenicích, Bosonohách, Soběšicích, Žebětíně, Černovicích, Ivanovicích, Ořešíně, Jehnicích a Slatině.

Organizace provozů

V měsíci únoru byla knihovna v Černovicích přestěhovaná do nově zrekonstruovaných prostor na Charbulově 38 (provoz zahájen 19. 3. 2012), v červnu se malovaly a estetizovaly prostory knihovny v Bosonohách, ke konci roku knihovny v Komárově. Knihovna v Útěchově ukončila svoji činnost na základě rozhodnutí zastupitelstva městské části ze dne 30. 4. 2012. Dne 3.10. 2012 zahájila opět svoji činnost knihovna na Křížové.

V průběhu roku 2012 byly do magistrátní sítě připojeny optickou linkou knihovny v Jehnicích, Ivanovicích, Ořešíně a Černovicích. V prvních třech případech toto připojení nahradilo původní linku ethernetovou.

1.3 Projektová činnost

je oblast, prostřednictvím které se otvírá šance nejen získat mimorozpočtové prostředky, ale především rozvinout ty aktivity, které z běžnými kapacitami nelze realizovat dostatečně intenzivně. Aniž bychom ubírali význam ostatním projektům, lze se shodnout, že největší úsilí, ale i výslednou radost dětí i realizátorů přinesl víceletý projekt **Ruku v ruce**, který byl v pololetí roku 2012 úspěšně završen. Je to úspěšný příklad týmové spolupráce a emočně silných setkávání zdravých a hendikepovaných dětí, jejich pedagogů provázený nadšenými ohlasy rodičů.

V atmosféře globálních restrikcí přineslo na sklonku roku velkou radost schválení projektu zařazeného do IPRM (ROP – JV, oblast podpory 3.1 – Rozvoj urbanizačních center) – **Knihovna pro město**, jehož realizace by měla být zahájena v roce 2013.

Ruku v ruce

Závěrem školního roku 2011/2012 došlo k ukončení projektu. Intenzivní více než dvouletá práce s dětmi s různými druhy handicapů vyvrcholila v posledním květnovém týdnu setkáním celého realizačního týmu a spolupracujících škol. V prostředí Brněnské přehrady absolvovaly děti s tělesným a zrakovým postižením závěrečné besedy projektu a pracovníci knihovny zde představili svoji činnost, jejímž výstupem je mimo jiné unikátní metodický materiál pro práci s dětmi s různými druhy handicapů. Materiál je k dispozici odborníkům (především pracovníci knihoven, kteří pracují s dětmi, a pedagogičtí pracovníci) i zájemcům z řad veřejnosti. Dosavadní zpětná vazba reflektuje maximální spokojenost. Kolegové z ostatních knihoven oceňují velkou propracovanost a množství užitečných nápadů.

V květnu 2012 realizované závěrečné besedy projektu se odehrály v duchu Rytířského turnaje. Společně se děti přenesly do období středověku, plnily zábavné i naučné úkoly. Veškeré aktivity byly naplánovány s ohledem na možnosti a schopnosti dětí. Pro děti se zrakovým handicapem byly materiály připraveny v Brailleově písmu, požadované úkoly jim pomohly splnit i hmatové obrázky. K dispozici byli rovněž asistenti pro děti pohybující se na invalidním vozíku. Setkání proběhla ve dnech 28. a 29. května 2012 pro MŠ a ZŠ pro tělesně postižené Brno, Kociánka, 21., 30. a 31. května 2012 pro SŠ, ZŠ a MŠ pro zrakově postižené Brno, Kamenomlýnská. Besed na přehradě se zúčastnilo cca 200 dětí.

Cílem projektu Ruku v ruce bylo vytvořit ucelený systém vzájemně logicky propojených aktivit, které mají napomáhat k integraci dětí a mládeže s různými druhy handicapů do majoritní společnosti. V praxi tyto děti navštěvovaly v průběhu trvání celého projektu rozmanité besedy, z nichž využily nabyté zkušenosti při integračním programu, který se realizoval dvakrát za pololetí. Důraz byl kladen také na čtenářskou a funkční gramotnost všech cílových skupin.

Projekt Ruku v ruce byl realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, prioritní osa 1, oblast podpory 1.2 Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Projektová žádost byla schválena na konci roku 2009, jeho realizace započala v březnu 2010 a skončila v červnu 2012. Projekt byl v plné výši hrazen Evropským sociálním fondem ČR a státním rozpočtem ČR. Partnerskými školami se staly Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené Brno, Kociánka 6 a Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené Brno, Kamenomlýnská 2; dalšími spolupracujícími pak ZŠ Sekaninova, ZŠ Palackého a ZŠ Želešice. Celkově bylo realizováno 459 besed včetně 10 integračních programů a zúčastnilo se jich 4 165 dětí.

Po ukončení projektu následuje pětiletá doba tzv. udržitelnosti, ve které se bude pokračovat v realizaci aktivit. Besedy a integrační programy jsou v kompetenci pracovníků Dětské knihovny, Hudební knihovny i Knihovny pro dospělé. Výraznou měrou se pak v současnosti na realizaci projektu podílí také pobočky KJM (Královo Pole, Stará Osada, Kohoutovice, Lesná, Mahenův památník).

V lednu 2012 byly na **Ministerstvo kultury** ČR podány celkem čtyři projektové žádosti. Projekty ucházející se o finanční podporu v rámci dotačního programu **Knihovna 21. století Hudební knihovna uvádí...?**, zahrnující nabídku hudebních pořadů a zprostředkující setkání s významnými osobnostmi, a *Poprvé do školy – Poprvé do knihovny*, provázející žáky prvních tříd jejich prvním školním rokem, letos podpořeny nebyly. V rámci dotačního titulu **VISK3** a **VISK9** (Veřejné informační služby knihoven) pak byly podpořeny dva projekty, a to projekt *Elektronické informační zdroje pro zrakově postižené čtenáře* (finanční příspěvek ve výši 25.000,- Kč) a *Harmonizace lokálních a národních autorit 9* (podpořeno v požadované výši 45.000,- Kč).

Z dalších projektových příležitostí bylo využito následujících možností, ani jedna se však nedočkala finanční podpory, a to i přes to, že všechny byly výběrovými komisemi vysoce kladně hodnoceny. Již tradičně se KJM ucházela o finanční příspěvek na realizaci programu v rámci Brněnské muzejní noci, tentokrát nazvané *Po sedmé to rozjedeme!*, žádostí o finanční podporu z dotačního programu **Podpora rozvoje v oblasti kultury a památkové péče v rámci Jihomoravského kraje**.

Žádost o poskytnutí grantu byla směřována také na **Nadaci OKD**, kdy se KJM v programu Pro zdraví ucházela o podporu projektu *Knihovna jde k Vám*. Jeho náplní je zejména zpřístupnění služeb spoluobčanům s různými druhy znevýhodnění, zahrnuje však také návštěvy v nemocnicích či denních stacionářích. Základním principem je přitom dobrovolnictví, kterému se chce KJM aktivně věnovat.

Se záměrem vzdělávat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ze středních škol byl do **Nadačního programu vzdělání při ČSOB** opět podán projekt s *Penězi to umíme*, který si za cíl klade zvyšování finanční gramotnosti interaktivní formou. Ani tato žádost, přestože ze zpětné vazby výběrové komise vyplývá velká míra užitečnosti tohoto projektu, podpořena nakonec nebyla.

Knihovna pro město

V průběhu roku 2012 pokračovala jednání která předcházela schválení realizace a zařazení projektu Knihovna pro město – rozšíření a zlepšení služeb veřejnosti do Integrovaného plánu rozvoje statutárního města Brna. Předmětem projektu jsou stavební úpravy ústřední budovy KJM na Koblížné ulici, které zahrnují výstavbu dalšího společenského sálu, zřízení zákaznického centra a centra pro teenagery a v neposlední řadě také zřízení kavárny. Celkově se jedná o rozšíření prostor pro klienty knihovny, popřípadě přesun některých stávajících částí k efektivnějšímu fungování. Zmíněnými úpravami nabídne KJM svým uživatelům více místa pro setkávání a vzdělávání.

Projekt střediska EUROPE DIRECT

V letních měsících jsme sepsali a podali grantovou dokumentaci v rámci **Výzvy k podávání nabídek pro výběr hostitelských struktur pro síť informačních středisek Europe Direct pro období 2013–2017**. Uzávěrka přijímání žádostí byla 10. září 2012. Grant EUROPE DIRECT jsme úspěšně obhájili a zajistili financování střediska na další čtyři roky. Informačních středisek EUROPE DIRECT je v celé EU více jak 450. (Z grantu vzešla další nová střediska ED v ČR - jsou jimi ED Kroměříž, ED Ostrava, ED Bruntál a ED Hradec Králové.)

Informační síť středisek EUROPE DIRECT má za cíl nabídnout veřejnosti v celé Evropské Unii sjednocený a bezproblémový informační nástroj o EU. Střediska zastávají funkci prostředníka mezi EU a jejími občany na místní úrovni. Úkolem sítě je šířit informace a doporučení týkající se politik EU a aktivně podporovat diskuse o Evropské unii na místní a regionální úrovni. Umožňuje evropským institucím šířit místní a regionální informace a dává občanům možnost zaslat institucím EU zpětnou vazbu. (Činnost střediska je blíže popsána v kapitole Služby jednotlivých pracovišť.)

1.4. Publikační činnost

KJM stejně jako v předchozích letech spolupracovala při propagaci svých aktivit se svými mediálními partnery (Český rozhlas, Program Brněnsko, Brněnská televize) i dalšími regionálními redakcemi (Česká televize Brno, deník Právo, MF Dnes, Lidové noviny, Brněnský deník, ČTK Brno, KAM v Brně atd.), která o nás během roku 2012 jevíly velký zájem. Velmi významná byla spolupráce s novinami statutárního města Brna Brněnský Metropolitan a se zpravodaji jednotlivých městských částí.

Velká pozornost byla věnována publikační činnosti v **odborném tisku**, a to jak tištěných médiích (časopisy Čtenář, Duha, Bulletin SKIP, Ikaros...), tak v médiích elektronických (Inflow, Klub knihomolů...)

Publikovány byly články zejm. v souvislosti s **uskutečněnými rozpočtovými restrikcemi** (např. *„Zanikly další knihovny, Chybějí na ně peníze“*, *„Čtyři pobočky přece jen zavrou. Navzdory peticím.“*) i s **činností jednotlivých oddělení knihovny** (např. články *„Výstava Et Lettera v Knihovně Jiřího Mahena“*, *„Brno přivítá trojici kosmonautů. Pobesedují a navštíví hvězdárnu“*, *„Tipy pro různé národy, jak si užít dnešní muzejní noc“*, *„Knihovna Jiřího Mahena v Brně se stala Knihovnou roku 2012“*, *Brána jazyků otevřená*, *Ve jménu pohádek, románů a básní... apod.*). Dále byla v odborném tisku a veřejnosti prezentováno zakončení projektu **Ruku v ruce** (*„Držet mě nemusíš, já dokážu stát sama“*) či **znovuotevření pobočky na ulici Křížová** ve spolupráci s Kabinetem informačních studií a

knihovnictví FF MU (*Sešli se „na Křižovatce“, „Po osmi měsících byla slavnostně znovuotevřena knihovna Na křižovatce“*).

I v roce 2012 vydávala KJM pravidelně **informační bulletin**, který byl distribuován nejen na pobočky KJM v rámci města Brna, ale i do partnerských institucí a médií. Od poloviny roku KJM začala bulletin vydávat rovněž v malé „záložkové“ verzi.

V elektronické podobě byl vydán již tradiční „**Výběr z významných výročí roku 2013**“, který se stal velmi užitečnou pomůckou při kulturně-vzdělávací, propagační a informační činnosti nejen naší knihovny ale i dalších institucí v celé ČR, které si podrobné informace velmi cení. Soustředil se především na literární osobnosti, narození a úmrtí významných představitelů dalších oblastí české a světové kultury. Výběr významných výročí, stejně jako publikované články, vydané tiskové zprávy a záznamy z televizního či rozhlasového vysílání jsou dostupné na webu www.kjm.cz.

V polovině roku 2012 byl rovněž na webových stránkách knihovny zveřejněn **metodický materiál** z projektu **Ruku v ruce**, kde jsou zpracována témata ze všech 4 cyklů besed a realizovaných integračních programů včetně možnosti komentáře staženého textu. Materiál byl odbornou veřejností kladně přijat, o čem svědčí množství stažených materiálů.

1.5 Regionální a celostátní význam, mezinárodní spolupráce.

KJM je knihovnou s regionální působností a díky své velikosti, rozsahem fondů informačních zdrojů i týmu odborníků je schopna zprostředkovávat informace v podstatě bez teritoriálního omezení. Mezi hlavní okruhy působnosti patří:

- rozsáhlý systematicky budovaný univerzální knihovní fond, který je také v rámci meziknihovní výpůjční služby dostupný jiné zprostředkující knihovně,
- regionální literaturu, mahenálie, brunensia,
- informace o regionálních autorech a tvůrcích,
- tvorba národních autorit,
- příspěvky (katalogizační záznamy) do souborného katalogu ČR,
- informační servis v oblasti občanských informací,
- veřejný internet sloužící nejen brněnské veřejnosti,
- Informační středisko EUROPE DIRECT s krajskou působností,
- vzdělávací programy (IN-centrum pro znevýhodněné skupiny obyvatel),
- účast na celoměstských a krajských projektech (Muzejní noc, Brno – město uprostřed Evropy, Brněnské dny pro Zemi, Brněnské dny pro zdraví, Festival vědy apod.),
- výstavy a prezentace s regionálním, celorepublikovým či mezinárodním přesahem (např. výstavy ve spolupráci s Urban centrem Brno, Klubem ilustrátorů dětské knihy ČR – Zlatá stuha, projekt Et Lettera).

Dále:

- působí v oblasti veřejných knihoven (zejména ÚKR, SKIP, organizování kolegií knihovníků regionu, vzdělávání knihovníků v oblasti hudebních aktivit, práce s handicapovanými uživateli, práce s dětmi a podpora čtenářství, multikulturní aktivity),
- provozuje Centrum dětského čtenářství zaměřující se na práci s rodiči, dětmi, pedagogy, knihovníky a další odbornou veřejností, studenty,
- přispívá do programů celostátních a regionálních seminářů, konferencí, publikuje v odborném i denním tisku, vydává vlastní publikace,
- usměrňuje vývoj oboru, podílí se na tvorbě celostátních strategií a standardů v oblasti veřejných knihovnických a informačních služeb a šíření poznatků prostřednictvím institucionálního nebo individuálního členství v odborných organizacích a orgánech (ředitelka pracuje v předsednictvu VV SKIP, je místopředsedkyní SKIP, předsedkyní RV SKIP, za ČR je členkou stálé komise pro veřejné knihovny celosvětové organizace IFLA (účast na jednání v Barceloně a Helsinkách), je členkou ÚKR – Ústřední knihovnická rada, poradní orgán ministra kultury ČR, předsednictva české sekce IBBY; vedoucí hudební knihovny KJM je členkou české sekce mezinárodní

asociace hudebních knihoven IAML, dvě pracovnice, vedoucí ÚKF se účastní jednání pracovní skupiny s tematikou podpory doplňování literatury pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel a pro potřebu migrantů a národnostních menšin - v rámci Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011-2015)

- účastní se aktivit v souvislosti s mezinárodními partnery města Brna (vystoupení ředitelky na Twin Town Meeting Stuttgart 28. 11. – 2. 12. 2012 s příspěvkem Knihovna přátelská seniorům).

Návštěva Veletrhu knihy pro děti a mládež v Poznani (2.– 6. 2. 2012)

V roce 2012 měla KJM možnost již po třetí navštívit **Veletrh knih pro děti a mládež v Poznani**. Naším úkolem na veletrhu bylo reprezentovat nejen Českou republiku, Brno, partnerské město Poznaň a Knihovnu Jiřího Mahena v Brně (dále jen KJM), ale již tradičně také kolekci knih oceněných **Zlatou stuhou 2011**, tvorbu **Jiřího Trnky** (100. výročí narození) a **Zdeňka Millera**. Vzhledem k tomu, že Millerova postava Krtečka je v Polsku velmi populární, využili jsme pro zvýšení atraktivity našeho stánku plyšových krtečků z Moravské ústředny v Brně a pracovních listů z programu „S Krtkem do Vesmíru“, který byl v srpnu 2011 připraven k návštěvě Andrew Feustela v Brně. Texty byly přeloženy do polštiny, aby byly polským dětem srozumitelné. Byly připravené dva typy pracovních listů podle věku dětí. Děti, které vyplnily pracovní listy, dostaly drobné upomínkové předměty (pastelky, záložky, omalovánky, rozvrhy hodin, propisky aj.). Program měl úspěch. Zájem dětí (i přesto, že postavu Krtečka vytěsňují moderní pohádky) i rodičů dětí, kteří se často u stánku zastavovali a zavzpomínali na příběhy s Krtkem (které znali z dětství) byl velký. Pracovní listy vyplnilo kolem 180 dětí.

Projekt „Brána jazyků otevřená – Brama języków otwarta“

Mezinárodní (česko-polský) projekt podpořený finančními prostředky z dotačního programu Česko-polského fóra Ministerstva zahraničních věcí ČR a partnerů, nad kterým převzali záštitu primátor Poznaň Ryszard Grobelny, primátor Statutárního města Brna Roman Onderka, velvyslanec PR v ČR Jan Pastwa, generální konzulka PR v Ostravě Anna Olszewska a honorární konzulka ČR v Poznani Renata Mataczyńska, přibližuje **nadčasové myšlenky J. A. Komenského nejen současné mladé generaci a podporuje kreativní myšlení především u dětí a mládeže**. Cílem je zvýšení společenské prestiže zúčastněných měst (Brno, Lešno a Poznaň). Klíčovým bodem je **poznávání historie, kultury a prohlubování jazykových znalostí a slovanské sounáležitosti a zdůraznění společných evropských kořenů a rozvoje myšlenky euroobčanství**.

Et Lettera – writing picture, drawing words (únor – květen 2012)

Evropský projekt **Et Lettera – psát obrázky, kreslit slova** – propojuje šest evropských měst (Arad, Barcelonu, Brno, Debrecen, Štrasburk a Varšava) se **společným cílem: vyzdvihnout různé aspekty psaní**. Nejprve je zdůrazněna otázka učení: jak se učíme psát? Poté je zdůrazněn kreativní element, který vstupuje do hry, když se dítě učí „kreslit písmena“. V tomto bodě je psaní propojeno s uměním. Za třetí je zdůrazněn aspekt typografický, transformace rukopisu a tisku.

V dnešní době procházíme podobnou revoluční změnou, k jaké došlo s Gutenbergovým vynálezem knihtisku. Stejně jako knihtisk přinesl masivní rozmach čtení, dnešní informační technologie způsobují úpadek důležitosti psaní rukou. **Záměrem partnerů je zachovávat a pěstovat psaní rukou i v dnešní digitální době**. Prostředkem k tomu je umělecké psaní a kaligrafie a jejich propagace mezi veřejností i účastníky aktivit pořádaných partnerskými institucemi. Projekt se na jedné straně soustředí na experty, na druhé straně pak dává veřejnosti možnost dostat se do styku s uměním a literaturou.

Nosnou a největší společnou aktivitou projektu byla **putovní výstava starých i moderních tisků ze sbírek partnerských měst** (Mediatéka André Malraux ve Štrasburku, exponáty z knihoven v Aradu, Barceloně a z Muzea Deri v Debrecenu). Výstava svou cestu po Evropě zahájila ve Štrasburku a poté byla k vidění od 14. 2. do 10. 3. 2012 v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, kde se ve dnech 14.– 15. 2. 2012 konala rovněž **mezinárodní konference**, jíž se zúčastnili knihovníci a výtvarníci z partnerských měst. Výměny knihovníků a odborníků jsou rovněž nedílnou součástí celého projektu. V průběhu konference byl dostatečný prostor pro prezentaci aktivit, které měly v rámci projektu dětem i dospělým ukázat, že čtení a psaní může být zábavnou činností. Smyslem těchto snah je boj proti klesajícím schopnostem čtení a psaní, které se u dětí v Evropě projevují. Byli jsme inspirováni aktivitami našich hostů, kterým jsme na oplátku představili vlastní aktivity. Především projekt Brána jazyků otevřená a aktivity KJM věnované J. A. Komenskému a jeho odkazu a projekt Ruku v Ruce. Vedle zahraničních hostů se konference zúčastnili i studenti knihovnictví. Zahraniční hosté si pak pod vedením Mgr. Aleny Najbertové z Muzea města Brna sami vyzkoušeli jednu z aktivit – „Schola Ludus – Škola hrou“ (prostřednictvím praktické ukázky ze společného projektu ZŠ Husova a MMB „Cesta za poznáním města“ se seznámili s historií kostela Sv. Jakuba v Brně). V knihovně navštívili také jeden z workshopů, který byl pro děti připraven ve spolupráci s firmou Ditipo (produkty této firmy pomáhají podporovat přirozené učení dětí, které nejlépe probíhá hrou, zážitkem, rozhovorem). Hosté si prohlédli knihovnu a vybrané pobočky, historické jádro města a kromě vernisáže společné výstavy se zúčastnili také „Setkání s moravským folklórem“. Vystoupení cimbálové muziky „Kalíšek“ bylo zpestřeno malováním perníčků.

V dubnu a v květnu 2012 proběhly v prostorách Dětské knihovny čtyři programy, které spojovalo jedno – **tajemství knihy, které děti objevovaly v připravených programech pomocí slovenského jazyka**. Cílovou skupinou těchto workshopů v KJM byly žáci prvních a druhých ročníků základních škol. Chtěli jsme současným českým dětem přiblížit cizí a přitom blízký jazyk, díky kterému mohly objevit tajemství knihy brněnského spisovatele, malíře a ilustrátora Pavla Čecha. Jedna skupina (prváčci) měla za úkol podle slovenského překladu příběhu knihy Pavla Čecha „O Mráčkovi“ nakreslit ilustrace ke knížce, druhá (žáci druhé třídy) dostala pro změnu ilustrace z knihy, které měla využít k tvorbě příběhu. Vytvořený příběh pak pomocí Google Translator děti převáděly do slovenštiny. Vznikly tak dvě zcela odlišné knihy. Děti se tak mohly nejen samy podílet na vzniku knihy, ale zároveň si uvědomit, jak moc si jsou naše jazyky podobné.

Partnerem projektu se společně s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně za Statutární město Brno stal Odbor zahraničních vztahů. Záštitu nad projektem převzal primátor Statutárního města Brna Bc. Roman Onderka, MBA. Projekt je spolufinancován Evropskou komisí jako součást programu Kultura. Více o účasti KJM na projektu Et Lettera najdete na stránkách www.kjm.cz/et-lettera.

Zahraniční návštěva na pobočce Jírova (25. 5. 2012)

V rámci partnerství s městem **Feuerbach** navštívila dne 25. 5. 2012 **zahraniční delegace z Německa v MČ Brno-Líšeň pobočku Jírova**. Zahraniční návštěvu pobočkou provedla ředitelka KJM a vedoucí této pobočky. Informace o činnosti knihovny jako celku i pobočky delegaci zaujaly a představitelé Feuerbachu měli několik doplňujících dotazů. Výměna zkušeností byla pro obě strany velice zajímavá.

Zahraniční návštěva z Nairobi (21. 6. 2012)

Dne 21. 6. 2012 zaměstnanci Informačního střediska EUROPE DIRECT Brno provedli knihovnou vzácného hosta, pana **Amani Kimuru** z komunitní knihovny v Nairobi (Keňa).

Celé Česko čte dětem 2. Týden čtení dětem (1.– 7. 6. 2012)

Nezisková organizace **Celé Česko čte dětem** (www.celeceskoctedetem.cz) otevřela 31. 5. 2012 slavnostní inaugurací v Divadle Bolka Polívky v Brně druhý ročník **Týdne čtení dětem v České republice**. Od 1. do 7. června v celé zemi probíhaly nejrůznější akce – čtení známých osobností, setkání s autory knih, čtenářské a výtvarné hry a soutěže, literární happeningy, výstavy knih či setkání pro rodiče atd. Do projektu se zapojila i KJM bohatým programem v ústřední knihovně i na pobočkách.

V ústřední knihovně se uspořádala dvě **autorská čtení**: dne 5. 6. 2012 četla dětem z MŠ **Vlasta Švejdrová** pohádky a říkadla ze svých knih a 6. 6. 2012 představila dětem **Markéta Baňková** svou oceněnou knihu fyzikálních bajek **Straka v říši entropie** (součástí akce bylo i vystoupení divadla ÚDIF – Úžasného divadla fyziky). Dne 7. 6. 2012 následovala další společná čtení, hraní a povídání o knihách a knižních hrdinech pro veřejnost či školy, jež souběžně probíhala na **vybraných pobočkách KJM** (Lány, Vondrákova, Kurská, Selská, Oblá, Libušina třída, Stará osada, Palackého, Jírova, Kolaříkova a Veslařská) a též v ústřední knihovně, kde proběhlo čtení z knih **Miloše Kratochvíla** společně s dětskou výtvarnou dílnou.

2 Public relations, marketing služeb

Uplynulý rok se všemi svými aspekty přinesl zvýšené nároky na profesionální komunikaci s veřejností i otevřené interní informační toky. Říkáme-li, že knihovna je nepostradatelnou součástí kulturního a společenského života města, důležitou informační a vzdělávací institucí, musí to o sobě také dnes a denně dávat vědět. Vnímání knihovny je stále v mnoha směrech zploštělé a má-li být knihovna užitečná pro všechny generace včetně té „googlovské“, musí je umět oslovit a mít jim co nabídnout. Znamé lidové rčení „sedávej panenku v koutě, budeš-li hodná, najdou tě“ rozhodně neplatí. Spoléhat na silnou tradici knihovny v sílící konkurenční nabídce mnoha atraktivních médií a kulturních služeb ve velkém městě, jakým Brno je, prostě nestačí. Promyšlené a dobře zacílené informace a kampaně jsou nezbytné, stejně tak jako nutnost vyjít čas od času před zdi našich kamenných knihoven a účastnit se společného dění venku.

Hlavním cílem KJM v oblasti marketingu služeb a propagace je komunikace jednak se stávajícími klienty uvnitř knihovny, ale i se vzdálenými klienty, kteří sledují dění v knihovně prostřednictvím **webových stránek** (www.kjm.cz). Stránky splňují požadavky webu 2.0. a umožňují jeho uživatelům důležitou interakci s knihovnou (komunikace prostřednictvím služby Ptejte se knihovny, anketa, nahlížení do katalogu knihovny, pravidelně vydávaný newsletter atd.), obsahuje mnoho adresných záložek (dospělí, děti, senioři, uživatelé s handicapem), v nichž si jednotlivé skupiny uživatelů najdou pro ně podstatné informace, a aktuálně informuje o společensko-kulturním dění (kalendářium, téma měsíce zaměřené na vybrané knižní tipy, knihovnický doporučené tituly apod.) O užitečnosti webu hovoří jeho návštěvnost – v průměru navštíví webové stránky denně cca 1 300 návštěvníků.

Funkční moduly webu byly doplněny o **formulář** umožňující registrovaným uživatelům stáhnout **metodický materiál**, který vzešel z činnosti projektu Ruku v ruce, jenž se zabýval prací s dětmi s handicapem. O materiál, obsahující zpracovaná témata ze všech 4 cyklů besed a realizovaných integračních programů, projevil zájem 185 registrovaných uživatelů (785 stažení). Dále proběhl **audit přístupnosti** pro uživatele se zdravotním postižením. Dle jeho výsledků došlo k dílčím úpravám webu, které měly za cíl odstranit případné bariéry vůči jmenovaným návštěvníkům. Tyto úpravy, vedoucí k lepší přístupnosti webu, ocenil také celá řada dalších uživatelů – například ti, kteří používají nové (smartphony, tablety) nebo naopak zastaralé vybavení, senioři či roboti vyhledávacích služeb. Současně proběhly přípravy vedoucí ke spuštění **Facebooku** knihovny. Profil knihovny na Facebooku rozšiřuje zejm. prostřednictvím komentářů komunikaci s uživateli knihovny o rychlou zpětnou vazbu.

Na počátku roku 2012 byly rovněž spuštěny pro rychlejší a snadnější komunikaci uvnitř organizace **intranetové stránky KJM**.

V roce 2012 se stejně jako v letech minulých osvědčila **spolupráce s dalšími kulturními organizacemi**, jež spočívá především ve výměně propagačních materiálů. Vzhledem k jejich stále se zvyšujícímu počtu se rozšířila distribuční síť pro pravidelně vydávané měsíční nabídky pořadů KJM (KJM navázala v roce 2012 nově spoluprací např. se společností Student Agency), což pozitivně přispívá k jejímu zviditelnění. Výměna informačních materiálů probíhá též se zřizovatelem a s Jihomoravským krajem. Také se úspěšně rozvíjí **spolupráce s médii**. Dlouhodobě spolupracujeme s Českým rozhlasem (např. na čtenářské soutěži „Řekni mi, co čteš“), regionální brněnskou televizí (výstupy v pořadu Vlna z Brna, příležitostné reportáže) a dalšími audiovizuálními či tištěnými médii. O akcích knihovny jsou média informována prostřednictvím pravidelně zasílaných tiskových zpráv, sama též čerpají z aktualit webových stránek (více viz. Publikační činnost).

Prezentovat se veřejnosti v co největším rozsahu nám též umožňují **akce celoměstského a celostátního charakteru**: Březen – měsíc čtenářů, Noc s Andersenem, Brněnské dny pro Zemi, BMUE, Brněnská muzejní noc, Brno – Zdravé město, Týden knihoven, Vánoce na brněnské radnici a další.

KJM rovněž zajímají názory jejich čtenářů a návštěvníků na fungování knihovny, z toho důvodů zřídila v hale Ústřední knihovny dva panely, kam mohou všichni zájemci napsat své názory, pochvaly či připomínky. KJM všechny tyto názory archivuje a po vyhodnocení je zapracuje do dalších vizí své činnosti.

V souladu se zaváděním **prorodinných opatření** v městě Brně již pátým rokem poskytuje knihovna držitelům rodinných pasů registrační slevu a třetím rokem slevu pro držitele senior pasů. KJM také pokračovala ve spolupráci s městskými úřady jednotlivých brněnských městských částí a prostřednictvím jejich slavnostní akce „**vítání občánků**“ věnovala nově narozeným dětem kartičky umožňující registraci zdarma, která je uplatnitelná do 4 let věku dítěte. Dále knihovna rozšířila síť přebalovacích koutků **Family point** o nové místo, a to na pobočce v Líšni (Jírova 2), k němuž došlo za výrazné podpory Centra pro rodinu a sociální péči i městské části Brno – Líšeň. Jedná se již o šestý Family point KJM (další místa jsou v Ústřední knihovně a na pobočkách v Bystrci, Kohoutovicích, Maloměřicích a Židenicích).

KJM každoročně informuje starosty městských částí o výsledcích činnosti za uplynulý rok na Sněmu starostů.

Nezanedbatelný rozsah činností, jimiž se knihovna podílí na životě města, byl i letos patřičně oceněn. Jedním z nejvýznamnějších ocenění v roce 2012, kterého se knihovně dostalo, byl titul **Knihovna roku 2012**. Toto prestižní ocenění Ministerstva kultury ČR získala KJM za systematickou práci s uživateli s různými druhy handicapů a inspirativní přínos pro další knihovny, a to v kategorii významný počin v poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. KJM již poosmé také obdržela ocenění v anketě TOP 100 **"Společnost roku 2012"** a opět se zařadila mezi 100 nejvýraznějších a nejdynamičtějších brněnských společností. KJM rovněž získala nominaci na **výroční cenu Mosty** v kategorii I. – instituce veřejné správy za bezbariérový přístup knihovny pro uživatele s různými druhy postižení systematickou práci s nimi.

3 Materiální zdroje

3.1 Knihovní fondy

Pokles, pokles a zase pokles. Tato sestupná meziroční křivka odráží pro knihovnu to nejtěživější - silný útlum nákupu toho, co dělá knihovnu knihovnou. Knihovní fondy ve všech jejich soudobých podobách – tištěné knihy, periodika, AV média, databáze a další. Pro knihovnu není tolik důležitý celkový počet knihovních jednotek jako jeho aktuálnost a dostatečné množství multiplikátů žádaných titulů. Proto nemůžeme dospět k jinému závěru, než jak tomu bylo v loni i předchozích

letech - nutná je dostatečná akvizice nových fondů. Systém nákupu knihovních fondů je v KJM dobře propracovaný a podílí se na něm tým odborníků s dlouholetou zkušeností a znalostí knižního trhu, profilu fondu naší knihovny i čtenářského zájmu. Přes značný finanční handicap knihovna prioritně dbá, aby profil fondu byl kvalitní, pestrý a pokrýval hlavní čtenářskou poptávku v tištěné produkci, AV médiích. Zavádíme i novinky, které oživují zájem uživatelů – čtečky elektronických knih, tématické kufříky, půjčování deskových her, hudební databáze. Pro zvýšení zájmu veřejnosti bylo bezesporu přínosné zrušení poplatku za půjčování AV médií.

Pro posílení nákupu fondů bylo nutné sáhnout i k nesystémovému řešení, a to se souhlasem ZMB, použitím investičních prostředků ve výši 600 tis Kč na nákup knihovních fondů. V závěru roku bylo ve prospěch KJM na nákup knihovních fondů dále schváleno 350 tis Kč. Vedle těchto rozpočtových prostředků se knihovna intenzivně snaží zajistit i mimorozpočtové zdroje, z nichž nejvýznamnější jsou finance na regionální funkce poskytované Jihomoravským krajem (257 tis. Kč) a dále příspěvky městských částí (viz tabulka) Poměrně četné jsou i dary knih od veřejnosti. Základem pro kontinuální a dostatečné budování knihovního fondu však vždy bude příspěvek zřizovatele.

Ze sponzorských darů byl proveden nákup knih a periodik na tyto provozy:

Lokace	ÚMČ-dar	knihy	časopisy	jiné knihy*	celkem
10-Bohunice, Lány	20000				20000
13-St. Lískovec, Kurská	10000	6273			6273
14-Nov. Lískovec, Oblá	15000	15211			15211
15-H. Heršpice, Bednářova					0
16-Kohoutovice, Libuš. tř.	10000	8673			8673
17-Přízřenice, Břeclavská					0
18-Bosonohy, Pražská					0
20-Bystrc, Vondrákova	60000	35224			35224
22-Kr. Pole, Botanická					0
24-Komín, Vavřínecká					0
25-Jundrov, Veslařská	8000	8 106			8106
26-Žabovřesky, Mozolky	10000	8506			8506
27-Kníničky, Ondrova	40000	12582	1985		14567
28-Žebětí, Křivánkovo n.	9000				0
30-Černá pole, nám. SNP	7000				0
33-Maloměřice, Selská	20000	18705			18705
40-Líšeň, Jírova	20000	18038			18038
41-Komárov, Černovická					0
42-Slatina, Jihom. nám.	30000	22091	8028		30119
43- Líšeň, Pohankova					0
44-Tuřany, Tuř. nám.	13200	12035		1261	13296
47-Chrlice, Jana Broskvy					0
50-Královo Pole, Palackého	30000	15800			15800
51-Řečkovice, Kolaříkova	10000	6894			6894

54-Ořešín, Ronovská	7000	4555	2575		7130
60-Vinohrady, Velkopavlov.	30000	14826			14826
63-Černovice, Charbulova					0
65-Židenice, Stará Osada	50000	40626			40626
71-Lesná, Haškova	3000				0
76-Soběšice, Sieberlichova	30000				0
77-Útěchov, Adamovská					0
Celkem	432200	248145	12588	1261	281994

*Tuřany - výtěžek z plesu

Prostředky **na nákup knih** byly na začátku roku **oproti roku 2011 sníženy o 1 025 000 Kč** (ve srovnání s rokem 2010 o 1 471 000 Kč!), což znamenalo **snížení o cca 30%**.

Rozpočet na týdenní nákup se snížil o 20 tis. (oproti roku 2010 o 40 tis.!) Kč. Rozpočet na periodika byl snížen o 150 tis. (oproti r. 2010 o 310 tis.) Peníze byly kráceny také pro hudební knihovnu. Rozpočet na týdenní nákup byl 52 tis. Kč, přičemž pokud koupíme jeden titul na všechny pobočky, zaplatíme od 3 do 5 tis. Kč!

Situace při nákupu nového fondu se kvůli nedostatku financí rychle zhoršuje. I když nám dodavatelé poskytují velmi výhodný rabat (23-40%), stále nejsme schopni nakupovat tituly v dostatečném množství a požadované skladbě. Dražší naučné tituly kupujeme většinou pouze do ústřední knihovny, na pobočky si to nemůžeme dovolit. Pobočky by nutně potřebovaly obnovu některých skupin naučné literatury pro dospělé. Podle ohlasů je poptávka hlavně po válečné literatuře, cestopisech a biografiích a populárně naučné knihy o historii. Počty rezervací stále stoupají. Čtenáři na nejžádanější nové tituly čekají i přes půl roku.

Souborný katalog

Do **SK ČR** byly odesláno 12 souborů záznamů. Ze zaslanych 5 019 záznamů bylo přijato **4 935** záznamů.

Autority

Do souboru národních autorit jsme **zaslali 405 našich nových autorit** (v roce 2011 – 577 autorit) (katalogizace vytvořila 374 autorit a hudební oddělení 31). Ze souboru národních autorit bylo od začátku roku převzato **6 783** záznamů autorit. Nahlédnuto do autorit NK bylo **46 165 x**. Při tvorbě autorit nevyužíváme jen internet, ale posíláme autorům e-maily s dotazem na jejich data. Na dotaz nám odpovědělo a své biografické údaje zaslalo 60 osob.

Vzhledem k dlouhodobé absenci pracovníka v katalogizaci, který vytváří autority, klesla naše produktivita v této oblasti asi o třetinu!

3.2 Informační a komunikační technologie

Pozornost byla věnována jak péči o HW a SW, především však šlo o **rozvoj využívání IT ve službách pro veřejnost** i odbornou práci. Byly podány 2 projekty do programů MK ČR – VISK (Veřejné informační služby knihoven), které umožnily:

- nákup dvou počítačů a speciálního SW pro zrakově postižené čtenáře
- tvorbu národních autorit.

Zájem o využívání veřejného internetu v ústřední knihovně neklesá, na části poboček je zaznamenán úbytek zájemců. Vyšší využití veřejného internetu je v mnoha případech ze strany nezaměstnaných při hledání práce. Knihovna tak sehrává velmi důležitou společensko-ekonomickou roli.

KJM celkem provozuje 280 PC, z toho pro veřejnost 163 (112 připojených na internet). Na obnovu počítačového parku bylo zakoupeno 36 PC. Přetrvávajícím problémem je z důvodu nedostatku peněz a nutnosti (na základě schválení ZMB) převádět potřebné finance z investičního fondu pomalejší obnova techniky, než je potřebné. Dochází tak k jejímu značnému zastarávání.

Každoročně je nutné financovat upgrade jednotlivých modulů knihovnického systému Clavius, dále SW pro zpracování dat v ekonomicko-správním útvaru a obnovovat přístup k hudebním databázím (Oxford Music on-line, Naxos Music on-line). Pro zrychlení toku dat podnikala KJM různá jednání s OMI MMB, čehož výsledkem bylo posílení kapacit datových linek na některých pobočkách a přechod ethernetové sítě na optický kabel.

Z důvodu nedostatku financí nebyla automatizována žádná další pobočka.

3.3 Prostory, vybavení, technika

Jedním z nejvýznamnějších příslibů dalšího rozvoje ústřední knihovny se stalo schválení projektu zařazeného do IPRM Knihovna pro město (ROP – JV, oblast podpory 3.1 – Rozvoj urbanizačních center), jehož realizace by měla být zahájena v roce 2013. Naopak ani v tomto roce se nepodařilo prosadit schválení investičního záměru na rekonstrukci a modernizaci jedné z našich stěžejních poboček v Bystrci na Vondrákové. Podobně nedospěla k definitivnímu řešení ani četná jednání vedená městem, která měla vést k získání objektu v areálu DpmB, který by sloužil pro tři městské organizace ke skladovým účelům.

Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách, vedení knihovny souběžně s restriktivními opatřeními zahájila jednání s některými městskými částmi o možnostech budoucího rozvoje.. Projednávány tak byly záměry s Brnem – střed pro budoucí umístění knihovny v polyfunkčním objektu na ul. Vojtova, podobně se Slatinou, v kontaktu jsme i s městskou částí Chrlice. Velmi vstřícná jednání probíhala s radnicí v Jundrově, kde by měly být v roce 2013 upraveny a částečně rozšířeny prostory pro knihovnu včetně zřízení Family pointu. Prozatím nijak nepokročil záměr radnice v Brně- Ivanovicích, v rámci které měly být provedeny i dílčí úpravy pro knihovnu.

Konkrétní pozitivní realizací se stalo přemístění pobočky v Černovicích do nové lokality. Knihovna tak díky investici tamní radnice a vlastním prostředkům vloženým do vybavení získala větší přívětivé prostory, které čtenáři velmi oceňují.

V objektu Koblížná 4, ve 2. n.p. došlo v průběhu dubna 2012 k havárii barokního štukového stropu, kde se uvolnila část štukového podhledu o rozměru cca 1 x 1m a hrozilo další pokračování a odpadnutí dalších uvolněných částí. Po částečném zajištění a provedení předběžného průzkumu bylo nutné zpracovat projektovou dokumentaci a technologický postup opravy stropu. Porušení bylo odhaleno v místnostech 2.11 a 2.12. a bylo nutno provést statické posouzení havárie. Po vydání závazných stanovisek Odboru památkové péče MMB, souhlasu vlastníka statutárního města Brna a souhlasného sdělení k ohlášení udržovacích prací Odborem výstavby a územního rozvoje stavebního úřadu MČ Brno – střed bylo vypsáno výběrové řízení na zhotovitele udržovacích prací. Výběrové řízení bylo vyhodnoceno v lednu 2013 a byla uzavřena smlouva o dílo s dodavatelem – stavební firmou Kavestav, s.r.o., Brno. Udržovací práce dosud probíhají. V souladu se zákonem č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, v platném znění jsme podali žádost o neinvestiční dotaci na rok 2013 na OPP MMB.

V objektu Koblížná 4 jsou umístěny celkem tři výtahy. Jeden výtah vedoucí z přízemí atria do 3. n.p. je určen pro veřejnost. Vzhledem k tomu, že jeho vytiženost je několikanásobná, než se původně před rekonstrukcí objektu v r. 2001 uvažovalo, dochází k neustálým poruchám a často bývá terčem stížností klientů. Výměna výtahu za jiný typ je

finančně velmi náročná, musíme tedy vynakládat v průběhu roku finanční prostředky na dílčí opravy (cca 72 tis. Kč/rok).

Podrobnější čerpání oprav a udržování je uvedeno v kapitole Plnění úkolů v oblasti hospodaření za rok 2012, v podkapitole Náklady.

II. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V PERSONÁLNÍ OBLASTI

4 Management

Jako červená nit se téměř ve všech předchozích kapitolách vinou informace o výrazných organizačních změnách vyvolaných nutností snížení počtu zaměstnanců a zvýšení efektivity všech procesů. Realizované finanční úspory šly napříč všemi složkami rozpočtu a dotkly se tedy všech činností knihovny. V průběhu roku se ukazovalo, že ve vybraných oblastech dochází ke kritickým místům a situaci nelze dlouhodobě udržet. Bylo tedy nutné operativně reagovat na řadu situací a alespoň krátkodobě posilovat počet zaměstnanců.

Od nového roku vstoupil v platnost také nový knihovní řád, který lépe precizuje práva i povinnosti našich klientů i knihovny. Jednou z pozitivních změn bylo ukončení vybírání poplatků za AV média. Naopak knihovna důrazněji uplatnila postup vůči dlužníkům. I přes masivní informační kampaň bylo pochopitelné, že někteří dlužníci přijali naše opatření s překvapením a nelibostí. V průběhu roku si však většina uživatelů na nový režim zvykla a respektuje jej.

I když rok 2012 nemohl být obdobím expanze a rozvoje služeb tak, aby se více přiblížily doporučeným standardům, byl rozhodně rokem inovací a nových přístupů. Realizovány byly např. prodej tašek, kolování tematických kufříků na pobočkách, zakoupení další čtečky a deskových her, další Family Point a rozšíření webových stránek KJM.

4.1 Personální řízení

Výrazná změna nastala po schválení rozpočtu na rok 2012, kdy knihovna již v roce 2011 musela přijmout a realizovat úsporná opatření i v oblasti personální. Tento proces pokračoval i v roce 2012, kdy byl rozváznán pracovní poměr s pěti zaměstnanci.

V oblasti finančního ohodnocení výkonnosti a kvality jednotlivých pracovníků byl prostor minimální a tak řada počinů mohla být mimořádnými odměnami a pouze dílčím způsobem ohodnocena až ke konci roku.

Vedoucí pracovníci nadále věnovali péči odbornému růstu zaměstnanců i vytváření pozitivní prozaměstnanecké politiky, to vše s cílem dále zvyšovat výkonnost a kvalitu služeb knihovny. Knihovna se úspěšně zúčastnila jako jedna z prvních organizací tohoto typu v ČR pilotního projektu Audit rodina & zaměstnání. Tento projekt byl v KJM realizován od roku 2010 s cílem prohloubit spojení pracovních a rodinných záležitostí zaměstnanců a ověřit si možnosti navrhovaných opatření. V roce 2012 byla zhodnocena na závěrečném workshopu provedená opatření (úprava pracovní doby, poskytování zkrácených úvazků, např. matkám na RD, zavedení intranetu pro zlepšení informovanosti o činnosti organizace a prorodinné politice v ní), která po té ještě prošla revizí nezávislého auditora s doporučením MPSV (které převzalo pokračování projektu ČR) udělit KJM plný certifikát auditu. Naše konkrétní dobré výsledky byly prezentovány na tiskové konferenci ministra práce a sociálních věcí a na odborné konferenci Když do sebe zapadá rodina a zaměstnání. K převzetí certifikátu došlo na počátku roku 2013 a KJM bude nadále myšlenky projektu realizovat v personální politice. Velkou pozornost věnuje KJM v otázce vzdělávání zaměstnanců, a to jak v oblasti knihovnictví, tak aktuálních společenských témat. Díky celorepublikovému projektu z roku 2010 Zvýšení adaptability zaměstnanců v kultuře umožnila KJM svým zaměstnancům v rámci celoživotního vzdělávání absolvovat kurzy, jejichž náplň by měla posílit vzdělanostní úroveň a kompetence pracovníků. Téměř 90 % zaměstnanců se zúčastnilo jednotlivých vzdělávacích modulů z oblasti managementu, marketingu, řízení lidských zdrojů,

komunikačních dovedností. Většina pracovníci ze služeb absolvovala knihovnický inovační kurz zaměřený na základní knihovnické techniky, informační služby, trendy v oboru, v práci s dětmi a zpracování fondů. Probíhalo též vzdělávání v anglickém a německém jazyce.

Jedna pracovnice s knihovny pro dospělé se intenzivně věnuje výuce znakové řeči, aby mohla komunikovat s handicapovanými uživateli KJM. Řada pracovníků se zúčastnila též odborných seminářů a konferencí, které pořádaly Národní knihovna a jiné knihovní instituce ČR.

Během celého kalendářního roku probíhala na vybraných pracovištích oborová praxe středoškolských i vysokoškolských studentů oboru knihovnictví a též studentů z Pedagogické a Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno.

S cílem využít potenciálu osob zaevidovaných na Úřadu práce uzavřela KJM s tímto subjektem smlouvu o poskytování výkonu veřejné služby v KJM. Několik osob pracovalo v Ústřední knihovně i na pobočkách, ale bohužel jen do konce roku 2012, neboť statut veřejné služby byl ukončen.

KJM vydala v roce 2012 nový Pracovní řád zohledňující aktuální právní předpisy a organizační změny v instituci a také Kodex zaměstnance, který zaštiťuje firemní kulturu.

Struktura a počty zaměstnanců ke konci sledovaného období:

Fyzický stav k 31. 12. 2012 :	118
Přepočtený stav k 31. 12. 2012 :	112,02
z toho :	
knihovníci 2.03.01	91,42
zakladači 1.06.04	2,0
ostatní	18,6

zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti
(1.02.05,1.01.06,1.02.01,1.01.01,1.03.02,2.04.11,2.06.04,1.02.02,1.01.04,1.02.03,1.02.08,1.02.06,1.04.08,2.05.06,2.06.02,1.06.05,1.01.11,2.07.01,1.01.09,1.01.12)

Přírůstky a úbytky zaměstnanců za sledované období (podle struktury zaměstnanců)

V roce 2012 nastoupilo do organizace celkem 14 zaměstnanců :

knihovníci 2.03.01 :	7	(z toho 2 po rodičovské dovolené)
zakladači 1.06.04 :	2	
ostatní :	5	

zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti
(1.01.01,1.01.06,1.01.09)

V roce 2012 rozvázalo pracovní poměr celkem 28 zaměstnanců :

knihovníci 2.03.01 :	18
zakladači 1.06.04 :	2
ostatní :	8

zahrnují ekonomické a administrativně-technické činnosti
(1.01.01, 1.01.06,1.01.09,2.05.06,2.07.01,2.16.03)

V průběhu roku 2012 nastoupily 3 zaměstnankyně na mateřskou dovolenou (z toho 2 na další navazující mateřskou dovolenou).

V měsíci srpnu roku 2012 ukončila pracovní poměr zaměstnankyně vykonávající pozici interní auditor. Nyní je pozice interního auditora zabezpečena zaměstnancem, který byl vybrán na základě vyhlášeného výběrového řízení a nejlépe splňoval námi stanovené požadavky na danou pozici.

Průměrné platové třídy ve sledovaném období : 8

průměrná platová třída knihovníci :	8
průměrná platová třída zakladači :	4
ostatní :	8

Průměrný plat celkem dle vyplacených mezd :	17 258,- Kč
průměrný plat knihovníci :	17 496,- Kč
průměrný plat zakladači :	10 990,- Kč
průměrný plat ostatní :	16 695,- Kč

Úklidové práce a další pomocné práce jsou konány na základě dohod konaných mimo pracovní poměr.

4.2 Žádosti o informace dle zákona 106/1999 Sb.

KJM jako povinný subjekt neobdržela žádnou žádost o informaci dle tohoto zákona. Vedení knihovny však průběžně reaguje na všechny došlé podněty od veřejnosti.

4.3. Zpráva o plnění úkolů BOZP a PO za rok 2012

1. Prevence a) vstupní školení: je prováděno při nástupu nových zaměstnanců Knihovny J. Mahena. Školení BOZP a PO obsahuje seznámení s obecně platnými předpisy. Pracovníci jsou seznámeni se svými povinnostmi vyplývajícími z těchto předpisů. Toto vstupní školení provádí technik BOZP a PO. Na pracovišti jsou pak noví zaměstnanci seznámeni s konkrétními bezpečnostními požadavky a jsou seznámeni s možnými riziky. Toto provádí vedoucí příslušného pracoviště.

b) periodické školení: všichni zaměstnanci Knihovny J. Mahena absolvovali každoroční periodické školení BOZP a PO které provedl technik BOZP a PO.

O obou typech školení je veden záznam v osobní kartě BOZP každého zaměstnance.

2. Kontrola a) ústřední knihovny: probíhala průběžně po celý rok 2012. Kontrolu provádějí vedoucí na jednotlivých pracovištích a technik BOZP. Drobné nedostatky v oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany jsou odstraňovány okamžitě po zjištění.

b) pobočky a VM: kontrolu poboček a výpůjčních míst provádí technikem BOZP a PO a to tak, aby každé pracoviště bylo kontrolováno min. 2x za kalendářní rok. Dále byla provedena kontrola vybraných pracovišť v rámci každoročních prověrek BOZP za přítomnosti ředitelky KJM, vedoucí útvaru služeb poboček a technika BOZP a PO. V rámci těchto kontrol nebylo zjištěno žádné porušení platných předpisů v oblasti BOZP a PO.

3. Pracovní úrazy V roce 2012 nebyl v Knihovně Jiřího Mahena v Brně řešen žádný pracovní úraz.
4. Revize RHP a pož. hydrantů je prováděna 1x ročně. Revize provedl v řádném termínu Milan König. Všechny RHP byly fyzicky zkontrolovány, v případě opravitelných závad byly tyto odstraněny a za RHP, kterým skončila jejich životnost byly dodány nové. Vše je řádně zaznamenáno v Protokolu o kontrole hasicích přístrojů.
5. Revize EPS Pravidelně 1x za měsíc je prováděna zkouška funkčnosti EPS za provozu. 1x ročně je prováděna revize EPS – provádí firma Hajtr. Záznam o revizi je v provozní knize EPS.
6. Kontrola požárních uzávěrů 1x za 6 měsíců je prováděna kontrola požárních uzávěrů.
Kontrolu provádí technik PO Ivan Sláma.
7. Požární dokumentace je vypracovaná Ing. Evou Fajkusovou a je pravidelně kontrolována. Záznamy o pravidelných kontrolách objektu jsou vedeny v požární knize.

5. Závěr

Přeji všem našim uživatelům, kteří tuto knihovnu potřebují, mají ji rádi a fandí jí i nám všem, kdo aktuálně utváříme podobu brněnské veřejné knihovny, aby se rok 2012, který byl pro nás rokem výzev, kompromisů, skřípění zubů i pevné vůle, stal pevným letokruhem, na němž další rok přibude zdravý a silný příběh prosperující knihovny.

V Brně 23. února 2013

Ing. Libuše Nivnická, ředitelka KJM

Zpracovaly: Ing. Libuše Nivnická a PhDr. Hana Vacková s využitím podkladů vedoucích útvarů a oddělení a dalších odborných pracovníků KJM.

III. PLNĚNÍ ÚKOLŮ V OBLASTI HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2012

(veškeré údaje jsou k 31. 12. 2012)

S ukončením roku se hlásí potřeba zhodnotit uplynulé období. Provedeme-li letmé ohlédnutí, nebude náš pohled podobný tomu loňskému ani předloňskému. Tedy alespoň ve smyslu objemu příspěvku na provoz od našeho zřizovatele, který byl pro rok 2012 ponížen o 10,5 mil. Kč.

Další velkou změnou pro knihovnu jako účetní jednotku byl nový způsob výkaznictví nad standardními účetními závěrkami tzv. Pomocný analytický přehled (dále jen PAP). Museli jsme upravit své účetní činnosti tak, abychom byli schopni v pololetí 2012 poprvé sestavit a zaslat PAP do Centrálního systému účetních informací státu. K poslednímu červnu a poslednímu září jsme sestavili a předali výkazy PAP, a to i přesto, že metodika k PAP byla v průběhu roku upravována.

Jako významnou skutečnost roku 2012 lze vnímat novelu zákona o účetnictví, zákon č. 239/2012 Sb. Nejvýznamnější změnou pro knihovnu je schvalování účetních závěrek zřizovatelem, které by mělo být poprvé provedeno za účetní období roku 2012.

Za účetní období 2012 vytvořila Knihovna Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace zisk ve výši 162 tis. Kč (z toho 150 tis. Kč z vedlejší hospodářské činnosti). Při sestavování rozpočtu s tak velkým deficitem příspěvku na provoz musel být respektován základní princip hospodaření KJM jako příspěvkové organizace. Rozpočet byl sestaven jako vyrovnaný, tzn. výnosy se rovnají nákladům. Po zrušení některých provozů, propuštění zaměstnanců se se zbylými prostředky nakládalo velice účelně, efektivně s vysokým důrazem na hospodárnost a výsledný pozitivní přínos.

Během ledna až prosince 2012 byla provedena tato rozpočtová opatření:

- navýšení neinvestičního příspěvku o 50 tis. Kč na projekt Et Lettera, peníze byly vráceny v r. 2011 zřizovateli
- navýšení neinvestičního příspěvku o 750 tis. Kč na nákupy počítačů převedením z investičního fondu knihovny
- navýšení neinvestičního příspěvku na projekty VISK 3 a VISK 9, celkem 70 tis. Kč
- navýšení neinvestičního příspěvku na zavedení účetní agendy PAP 65 tis. Kč
- navýšení neinvestičního příspěvku o 500 tis. Kč na nákupy knihovních fondů z investičního fondu knihovny
- navýšení neinvestičního příspěvku o 100 tis. Kč na ostatní služby – hlídání objektů z investičního fondu knihovny
- navýšení neinvestičního příspěvku o 350 tis. Kč na nákupy knihovních fondů
- navýšení neinvestičního příspěvku o 125 tis. Kč z nájmu přízemí Schrattenbachova paláce
- snížení neinvestičního příspěvku o 25 tis. Kč na odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

VÝNOSY

Výnosy KJM dosáhly za rok 2012 celkové výše 56 185 tis. Kč, z toho příspěvek statutárního města Brna představoval 46 682 tis. Kč, ve srovnání s rokem 2011 je to sotva 84 procent. O to více jsme se snažili získat zdroje od jiných subjektů: provozní dotace od krajského úřadu 397 tis. Kč na výkon regionálních funkcí vyplývajících z uzavřené smlouvy mezi Knihovnou Jiřího Mahena, Moravskou zemskou knihovnou a Krajským úřadem Jihomoravského kraje, provozní dotace Evropské komise 373 tis. Kč na provoz střediska Europe Direct, provozní dotace od městských částí statutárního města Brna 506 tis. Kč, dotace ze státního rozpočtu 350 tis. Kč. Dotace od krajského úřadu na projekt Ruku v ruce byla zaúčtována ve výši nákladů a to 996 tis. Kč, přeplatek záloh bude vrácen poskytovateli po odsouhlasení závěrečné monitorovací zprávy v I. čtvrtletí roku 2013. Přehled o poskytnutých dotacích a příspěvcích je uveden v následující kapitole.

Vlastní příjmy činily za sledované období 6 882 tis. Kč. Výnosy celkem byly ve výši 102 % plánovaného ročního objemu. Největší část vlastních příjmů tvoří tržby z hlavní činnosti 6 367 tis. Kč, zbytek je tvořen především nájemným a ostatními výnosy.

Meziroční tržby z hlavní činnosti se zvýšily o 23 % a to hlavně díky nárůstu smluvních pokut a úroků z prodlení. Úpravou finančního plánu z prosince 2012 byly pokuty navýšeny z 872 tis. Kč na 2 292 tis. Kč, tedy o 1 420 tis. Kč. Tyto prostředky byly použity hlavně na náklady z drobného dlouhodobého majetku, služby, mzdy včetně pojištění.

Na registračních poplatcích se vybralo 3 662 tis. Kč, což je o 116 tis. Kč více než za rok 2011. Na účtu rezervace bylo vybráno 260 tis. Kč. Oproti minulému roku je to zhruba 56 procent.

Náhrady za knihovní jednotky dosáhly 59 tis. Kč. Prodejem vyřazených knih jsme získali 79 tis. Kč. Ostatní výnosy byly ve výši 223 tis. Kč, z toho převody do mimořádných výnosů od neaktivních klientů déle než 3 roky 82 tis. Kč a finanční ocenění za Knihovnu roku 70 tis. Kč.

Nájemné z bytu na Vondrákové bylo ve výši 50 tis. Kč a nájemné z nebytových prostor v 5. n.p. na Koblížné 28 tis. Kč.

Další aktivity hlavní činnosti odráží příloha Rozbor výnosů.

NÁKLADY

Struktura nákladů je taktéž poznamenána řadou změn vyplývajících z českých účetních standardů pro některé vybrané účetní jednotky s platností od roku 2012. V účetním rozvrhu v nákladech Knihovny Jiřího Mahena v Brně byla provedena změna – byly přidány účty 508 změna stavu zásob vlastní výroby a 558 náklady z drobného dlouhodobého majetku. Zákonné pojištění odpovědnosti je účtováno na účtu 525 jiné sociální pojištění a náhrady v pracovní neschopnosti jsou účtovány na účtu 521 mzdové náklady, s analytickým členěním.

Za rok 2012 dosáhly celkové náklady knihovny 56 023 tis. Kč. Je to 87 % skutečnosti roku 2011. Ne všechny potřeby byly zajištěny a řada účtů nebyla finančním plánem pokryta.

Pro hlavní činnosti knihovny byl průběžně zajišťován nákup knih, novin, časopisů, AV médií a hudebnin. Celkem se za nákup knihovních fondů se zapojením všech zdrojů utratilo 4 430 tis. Kč (loni 4 660 tis. Kč). Náklady na spotřebu materiálu zajišťovala průběžná doplňování materiálu.

Náklady na spotřebu energie dosáhly 2 653 tis. Kč, tj. 95 % plnění rozpočtu. Prováděná úsporná opatření především v ústřední knihovně na Koblížné spočívající v omezování pouštění vzduchotechniky se již stala samozřejmostí.

Náklady na opravy a udržování jsou čerpány ve výši 658 tis. Kč: Na Koblížné byla opravena podlaha na ochozech ve 2. a 3. n.p. za 230 tis. Kč, dále to byly servisní práce

výměníkové stanice za 24 tis. Kč, zajišťovací oprava stropní štukové výzdoby za 10 tis. Kč, hlavní oprava je realizována od 2/2013. Opravy výtahů nás stály od počátku roku přes 72 tis. Kč. Byly opraveny tiskárny za 35 tis. Kč, řezačka v propagaci za 25 tis. Kč, počítače za 9 tis. Kč. Oprava vstupní brány a zábradlí nás stála 15 tis. Kč, oprava deaktivátoru 18 tis. Kč. Na Vondrákové provedeny malířské a natěračské práce za 15 tis. Kč, oprava kabeláže a výměna světel za 66 tis. Kč a oprava podlahy za 8 tis. Kč. Na služebních autech proběhla výměna pneumatik a byla provedena oprava Felicie, celkem za 5 tis. Kč. Na pobočce Palackého a v Mahenově památníku byly vyměněny vadné ústředny EZS, každá za 14 tis. Kč. Byla vymalována pobočka Komárov za 7 tis. Kč a provedeny natěračské práce na pobočce Královo Pole za 12 tis. Kč. Kontrola a opravy RHP nás přišly na 22 tis. Kč.

Čerpání na účtu ostatní služby je na úrovni 99 % plnění rozpočtu. Překročený je účet služby výrobní povahy, kde bylo provedeno čištění a napouštění parket na Koblížné a napouštění podlah na vybraných pobočkách. Tím došlo k prodloužení životnosti jednotlivých podlah. Náklady na nájemném jsou ve výši 1 770 tis. Kč a jsou ve výši 90 % plnění rozpočtu. Nenaplnění tohoto účtu je díky vstřícnému postoji některých pronajímatelů – městských částí, kteří na základě naší žádosti snížili nájemné z nebytových prostor nebo je úplně odpustili. Mezi ostatními službami jsou od roku 2012 účtovány bankovní poplatky, které činily 39 tis. Kč.

Mzdové náklady dosáhly 25 585 tis. Kč, tj. 102 % plnění rozpočtu, loni 30 562 tis. Kč. Z toho na mzdy připadlo 23 916 tis. Kč, při meziročním poklesu o 4 596 tis. Kč. Zbytek tvořily ostatní osobní náklady 1 256 tis. Kč, odstupné 314 tis. Kč a náhrady v pracovní neschopnosti 99 tis. Kč.

Z ostatních nákladů z činnosti, které byly ve výši 1 240 tis. Kč (94 % plnění rozpočtu), bylo hrazeno pojistné, revize elektronických zabezpečovacích systémů, datové propojení pobočky Vondrákova s ústřední knihovnou na Koblížné, automatizované zpracování dat Cesnetu (pro internet), služby správce sítě a další náklady. Úspora v plnění rozpočtu byla dána především zlepšenými cenovými podmínkami datového propojení od poskytovatele.

Majetek KJM je odpisován podle pravidel hospodaření pro příspěvkové organizace a podle schváleného odpisového plánu, který se během roku 2012 měnil. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku činily 3 422 tis. Kč, z toho odpisy majetku z dědictví po paní Bezděkové 20 tis. Kč.

Nový účet 558 náklady z drobného dlouhodobého majetku činil za sledované období 1573 tis. Kč. Náklady na nákup počítačů byly ve výši 1 034 tis. Kč, zřizovatel nám odsouhlasil převod finančních prostředků (750 tis. Kč) na nákupy počítačů z fondu investic. Další výdaje umožnily dotace nebo úprava vlastních tržeb. Z dalších významnějších částek byly pořízeny čtečky čárových kódů pro hudební knihovnu na Koblížné, vybavení pro přestěhovanou pobočku Charbulova. Přibyla jedna elektronická čtečka knih do hudební knihovny a klimatizační jednotka do kanceláře pokladny na Koblížné. Byl dokoupen majetek pro projekt Ruku v ruce. Byly obnoveny tiskárny pro ekonomicko-správní útvar, útvar knihovních fondů a útvar služeb ústřední knihovny. Byl pořízen tablet a netbook s připojením k internetu a mobilní telefony náhradou za zužitě. Nové licence Office 2013 byly částečně hrazeny z daňové úspory doku 2009 (33 tis. Kč).

Na vybraných provozech byl doplněn mobiliář a vybavení kanceláří, náhradou za zužitě.

Členění nákladů odpovídá pravidlům hospodaření pro příspěvkové organizace. Podrobný přehled je uveden v příloze Rozbor nákladů.

FINANČNÍ MAJETEK

Na běžném účtu bylo ke dni 31. 12. 2012 celkem 8 840 tis. Kč, na účtu projektu Ruku v ruce 598 tis. Kč, na běžném účtu FKSP 160 tis. Kč. Pokladní hotovost činila 80 tis. Kč.

POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY

V roce 2012 byly odepsány tyto pohledávky:

úč. dokl. č. 176/11/2011 MK Kutná Hora poplatek MVS	50,- Kč
úč. dokl. č. 156/5/2012 MK Kutná Hora poplatek MVS	100,- Kč

DOTACE A PŘÍSPĚVKY NEINVESTIČNÍ

Přehled obdržенých dotací neinvestičních k 31. 12. 2012 ukazuje následující přehled.

Orgán	Účel	Účet	Plnění v Kč
Ministerstvo zahraničních věcí	Brána jazyků otevřená	672 0330	215 000,-
Ministerstvo kultury	VISK 3, VISK 9	672 0330	70 000,-
Ministerstvo financí	Náklady spojené s výkaznictvím PAP	672 0330	65 000,-
Jihomoravský kraj	Program podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	672 520	397 000,-
Jihomoravský kraj	Ruku v ruce	672 0521,0522	995 852,39
Evropská komise	Provoz střediska EUROPE DIRECT	672 0810	372 585,60
MČ			
Brno - Kníničky	Příspěvek na provoz	672 0510	40 000,-
Brno - Bohunice	Příspěvek na kulturní aktivity	672 0510	20 000,-
Brno - sever	Příspěvek na provoz pro pobočku Soběšice	672 0510	17 472,60
Brno - Žebětín	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	9 000,-
Brno - Tuřany	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	1 200,-
Brno - Ořešín	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	7 000,-
Brno - sever	Příspěvek na kulturní aktivity pro pobočky Haškova a nám. SNP	672 0510	10 000,-
Brno - Líšeň	Příspěvek na knihovní fondy a obalový materiál	672 0510	20 000,-
Brno - Jundrov	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	8 000,-
Brno - Vinohrady	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	30 000,-
Brno - Starý Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	10 000,-
Brno - Žabovřesky	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	10 000,-
Brno -	Příspěvek na knihovní fondy a	672 0510	10 000,-

Kohoutovice	kulturní aktivity		
Brno - Bystrc	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	60 000,-
Brno - Řečkovice	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	11 000,-
Brno - Maloměřice	Příspěvek na knihovní fondy a kulturní aktivity	672 0510	20 000,-
Brno - Židenice	Příspěvek na provoz	672 0510	50 000,-
Brno - Nový Lískovec	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	15 000,-
Brno - Tuřany	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	12 000,-
Brno - Slatina	Příspěvek na knihovní fondy	672 0510	30 000,-
Brno - Slatina	Příspěvek na provoz	672 0510	50 000,-
Brno - Bosonohy	Příspěvek na provoz	672 0510	30 000,-
Brno - Královo Pole	Příspěvek na knihovní fondy a materiální podporu dětského čtenářství	672 0510	30 000,-

INVESTICE

V uplynulém období neproběhlo žádné financování investičních výdajů. Proti stejnému období minulého roku se snížily zdroje na investiční nákupy především díky snížení vlastních odpisů. Byl proveden odvod z investičního fondu zřizovateli ve výši 2 772 tis. Kč, z toho: 750 tis. Kč na nákupy počítačů pro provoz knihovny, 500 tis. Kč na nákupy knih a 100 tis. Kč na hlídání objektů.

Stav investičního fondu k 31. 12. 2012 je 3 495 tis. Kč.

Přílohy:

- Plnění finančního plánu příspěvkové organizace k 31. 12. 2012
- Plnění úkolů v oblasti hospodaření
- Účetní závěrka
- Rozbor výnosů
- Rozbor nákladů
- Seznam pohledávek k 31. 12. 2012
- Seznam závazků k 31. 12. 2012
- Návrh rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření za rok 2012
- Vyúčtování účelových neinvestičních příspěvků, poskytnutých příspěvkovým organizacím z rozpočtu města Brna

Zpracovala: Ing. Irena Antořová

V Brně dne 13. února 2012

IV. KOMENTÁŘ K TABULCE „PLÁN TVORBY A ČERPÁNÍ PENĚŽNÍCH FONDŮ V R. 2011“

Fond investiční je tvořen přidělem z odpisů z DHM a DNM ve výši 3 422 tis Kč. 2772 tis. Kč bylo odvedeno zřizovateli, z toho 750 tis. Kč převedeno do provozu na nákup výpočetní techniky, 500 tis. Kč na nákupy knihovního fondu a 100 tis. Kč na služby. Stav k 31. 12. 2012 je 3 495 tis. Kč.

Fond rezervní je tvořen přidělem ze zlepšeného výsledku hospodaření a nespotřebovanou dotací od JmK projektu Ruku v ruce. Ze zlepšeného výsledku hospodaření r. 2011 bylo přiděleno 35 tis. Kč. Nespotřebované dotace z projektu Ruku v ruce byly převedeny k 31. 12. 2012 do fondu rezerv ve výši 597 tis. Kč. Čerpání: 24 tis. Kč ze zůstatku z dědictví bylo použito na odpisy a další náklady zděděné ½ nemovitosti Pellicova 47 v Brně. Nespotřebované dotace z projektu Ruku v ruce byly převedeny z fondu rezerv zpátky na zálohy ve výši celkem 328 tis. Kč. Na úhradu sankce od Finančního úřadu bylo použito 7 tis. Kč. Další rozvoj činnosti byl realizován nákupem nového kancelářského softwaru a byla použita daňová úspora z roku 2009 ve výši 33 tis. Kč. Stav k 31. 12. 2012 je 1 105 tis. Kč.

Fond odměn. Čerpání nebylo žádné. Stav k 31. 12. 2012 je 542 tis. Kč.

Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen přidělem do fondu ze mzdových nákladů, což bylo v uplynulém období 240 tis. Kč. Úhrada potřeb zaměstnanců byla ve výši 204 tis. Kč. Stav fondu k 31. 12. 2012 je 255 tis. Kč.

Finanční krytí všech fondů je na běžných účtech v plné výši.

Příloha:

- Plán tvorby a čerpání peněžních fondů k 31. 12. 2012

V. KONTROLNÍ ČINNOST

Vnitřní kontrolní systém

Řídící kontrola

Kontrolou v roce 2012 nebylo zjištěno, že by docházelo k ne hospodárnému, neefektivnímu a neúčelnému nakládání s finančními prostředky. Během finančních auditů nebylo nalezeno žádné pochybení, avšak při auditu odvodů soc. a zdr. pojištění v roce 2011 byl shledán menší nedostatek. Jednalo se o špatné zaokrouhlování mzdového systému (v jednotkách 1 Kč). Při auditech výkonu nebyly nalezeny zásadní nedostatky. Při mimořádném auditu uzavřených smluv v roce 2012 byl nalezen pouze formální nedostatek.

Interní audit

Na základě doporučení auditora byly nedostatky zpětně odstraněny a přijata nová opatření. Na rok 2012 bylo naplánováno 22 auditů, avšak operativně byl tento plán pozměněn pro potřeby KJM (viz. tabulka níže). Na rok 2013 je naplánováno 38 auditů, které mají za úkol zesílit vnitřní kontrolní systém.

Poř. čís.	Ukazatel	Údaje za příspěvkovou organizaci
1	počet plánovaných auditů u příspěvkové organizace podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	22
2	počet vykonaných plánovaných auditů u příspěvkové organizace podle § 30 odst. 3 zákona o finanční kontrole	20
3	počet vykonaných interních auditů operativně zařazených mimo roční plán podle § 30 odst. 6 zákona o finanční kontrole	3
4	počet vykonaných auditů celkem	23
5	- z toho finančních auditů podle § 28 odst. 4 písm. a) zákona o finanční kontrole	16
6	auditů systémů podle § 28 odst. 4 písm. b) zákona o finanční kontrole	0
7	auditů výkonu podle § 28 odst. 4 písm. c) zákona o finanční kontrole	7
8	jinak zaměřených auditů	0

Veřejnoprávní kontrola

V roce 2012 bylo v KJM provedeno celkem 6 veřejnoprávních kontrol týkající se hospodaření s veřejnými finančními prostředky – dotacemi, a to ze strany Magistrátu města Brna, Ministerstva kultury ČR a Jihomoravského kraje.

Přehled veřejnoprávních kontrol provedených v Knihovně Jiřího Mahena v roce 2012:

1. Kontrolní orgán : Statutární město Brno, **Městská část Brno – Řečkovice a Mokrá Hora**, doba kontroly 26. 1. 2012, kontrolované období 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011, protokol o výsledku: závěr – bez závad
2. Kontrolní orgán : Statutární město Brno, **Městská část Brno – Židenice**, doba kontroly 13. 11. - 21. 11. 2012, kontrolované období 1. 1. 2012 – 31. 10. 2012, protokol o výsledku: závěr – bez závad

3. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Městská část Brno – Žebětín**, doba kontroly 11. 12. 2012, kontrolované období 1. 1. – 31. 12. 2012, protokol o výsledku: závěr – bez závad
4. Kontrolní orgán: Statutární město Brno, **Městská část Brno – Vinohrady**, doba kontroly: 17. 12. – 31. 12. 2012, kontrolované období 1. 1. – 31. 12. 2012, protokol o výsledku: závěr – bez závad

Výše uvedené kontroly pod body 1 – 4 se týkaly vždy užití příspěvku na provoz od kontrolního orgánu.

5. Kontrolní orgán: **Ministerstvo kultury ČR**, doba kontroly 30. 8. 2012, kontrolované období 1. 1. 2011– 31. 12. 2011, předmět kontroly: věcná správnost použití finančních prostředků na projekt Rozšířená nabídka služeb na bázi ICT uživatelům poboček KJM v Brně – Tuřanech, Tuřanské nám. 1 a Brně – Jundrově, Veslařská 56 a jejich zapojení do sítě automatizovaných provozů KJM, protokol o výsledku: závěr – bez závad
6. Kontrolní orgán: **Jihomoravský kraj**, kontrolované období 1. 3. 2010 – 23. 7. 2012, předmět kontroly: procedurální, obsahová a finanční stránka projektu CZ.1.07/1.2.09/02.0018 „Ruku v ruce“ a metodika dokládání monitorovacích zpráv, protokol o výsledku: kontrolní zjištění: příjemce nemá v interní směrnici zapracovány povinnosti archivovat projektovou dokumentaci do roku 2025, nebyl doložen účtový rozvrh projektu, příjemce nesprávně označuje některá drobná zařízení (fotoaparát, videokamera) příslušným logolinkem. Všechny nedostatky byly v řádném termínu odstraněny.

Roční zpráva o činnosti interního auditu za rok 2012

Leden

Audit účetních dokladů za období 1/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: I/12

Předmět auditu: účetní doklady č. 307-428/leden 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Ivana Ondráčková

Audit vyřazování majetku z účetní evidence za rok 2010

Typ auditu: Mimořádný audit výkonu spojený s finančním auditem

Číslo auditu: II/12

Předmět auditu: Vyřazování majetku z účetní evidence v průběhu roku 2010

Cíl auditu: Provéřit dodržování vnitropodnikové směrnice Evidence majetku KJM, při vyřazování majetku.

Zjištění: Audit nezjistil žádná pochybení. Interní auditor vydal doporučení, aby se při vyřazování významnějšího majetku (PC, tiskárna, aj.) přikládaly potvrzení z Ekodvora (sběrných středisek) o likvidaci k Zápisu o vyřazení majetku.

Provedla: Ivana Ondráčková

Audit čerpání FKSP 2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: IV/12 (dle plánu zařazen na srpen)

Předmět auditu: Účetní doklady, které se vztahují k Fondu kulturních a sociálních potřeb.

Cíl auditu: Čerpání finančních prostředků z FKSP – soulad s Kolektivní smlouvou organizace.

Zjištění: Bez závad, vztahující účetní doklady vztahující se k čerpání z FKSP splňovaly vše potřebné náležitosti a čerpání proběhlo v souladu s uzavřenou Kolektivní smlouvou.

Provedla: Ivana Ondráčková

Únor

Audit účetních dokladů za období 2/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: III/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 1-192/únor 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Ivana Ondráčková

Březen

Audit účetních dokladů za období 3/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: V/12

Předmět auditu: Účetní doklady 574-593/březen 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Audit požární ochrany a BOZP

– neuskutečněn

Duben

Audit účetních dokladů za období 4/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: VI/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 1-20/duben 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Audit odvodů pojistného na zdravotní a sociální pojištění v roce 2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: IX/12 (realizace duben – červen)

Předmět auditu: Provádění odvodů pojistného na zdravotním, nemocenském, důchodovém pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti u 9 vybraných zaměstnanců za rok 2011.

Cíl auditu: Zmapovat proces výpočtu a provádění odvodů pojistného na zdravotní a sociální pojištění zaměstnavatelem za zaměstnance.

Zjištění: Během odvodů pojistného na zdravotní a sociální pojištění 2011 nebylo zjištěno žádné závažné pochybení, avšak audit shledal menší nedostatky. Jedná se o špatné zaokrouhlování mzdového programu (v jednotkách 1kč) viz zpráva auditu.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Květen

Audit účetních dokladů za období 5/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: VII/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 203-222/květen 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Audit hospodaření v souvislosti se služebním bytem Vondrákova 15 v roce 2011
- neuskutečněn

Červen

Audit účetních dokladů za období 6/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: VIII/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 290-309/červen 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Červenec

Audit účetních dokladů za období 7/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: X/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 225-244/červenec 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Audit dohod o odpovědnosti za svěžené hodnoty

Typ auditu: Výkonný

Číslo auditu: III/11-R2012

Předmět auditu: Vnitřní předpis a případy některých dohod o hmotné odpovědnosti, u kterých byl konstatován nesoulad se zákonem.

Cíl auditu: Ověřit, zda byla přijata opatření k některým zjištěním v auditu dohod o odpovědnosti za svěřené hodnoty č. III/11.

Zjištění: Nesoulad se zákonem v činnosti KJM zjištěným auditem č. III/11 byl na úrovni interních předpisů odstraněn, v rovině jednotlivých případů se však auditní závěry adekvátně nepromítly. Auditor navrhuje tyto nedostatky odstranit.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Srpen

Audit účetních dokladů za období 8/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XI/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 59-78/srpen 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Audit inventarizace majetku v roce 2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XII/12(dle plánu zařazen na červen 2012)

Předmět auditu: Inventarizační činnost KJM v roce 2011

Cíl auditu: Zmapovat proces provádění inventarizace majetku v KJM a pořizování záznamu o ní.

Zjištění: Inventarizace majetku a závazku KJM v roce 2011 byla provedena v souladu s platnou právní úpravou. Auditor vydal doporučení rozšířit seznam všech soupisů, zápisů a závěrů při inventarizaci majetku.

Provedla: Mgr. Petra Čvančarová

Září

Audit účetních dokladů za období 9/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XIII/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 191-530/září 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Ivana Ondráčková

Audit čerpání finančních prostředků z FKSP za období 1-8/2012

Typ auditu: Mimořádný finanční audit

Číslo auditu: XIV/12

Předmět auditu: Účetní doklady, vztahující se k čerpání z FKSP za období 1-8/2012.

Cíl auditu: Čerpání finančních prostředků z FKSP v souladu s platnou Kolektivní smlouvou za období 1/8/2012

Zjištění: Bez závad, vztahující účetní doklady vztahující se k čerpání z FKSP splňovaly vše potřebné náležitosti a čerpání proběhlo v souladu s uzavřenou Kolektivní smlouvou.

Provedla: Ivana Ondráčková

Mapa rizik

- neuskutečněno

Říjen

Audit účetních dokladů za období 10/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XVI/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 173-500/říjen 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedla: Ivana Ondráčková

Audit darovacích smluv za rok 2011

Typ auditu: Výkonný

Číslo auditu: XV/12

Předmět auditu: Darovací smlouvy za rok 2011

Cíl auditu: Dodržování platné právní úpravy při uzavírání darovacích smluv a smluvních podmínek.

Zjištění: Bez závad, darovací smlouvy byly uzavřeny v souladu se zákonem.

Provedla: Ivana Ondráčková

Audit dotačních titulů 2012

Typ auditu: Výkonný

Číslo auditu: XVII/12

Předmět auditu: Dotační tituly pro rok 2012

Cíl auditu: Provéřit průběh a stav čerpání finančních prostředků k 30.9.2012

Zjištění: Bez závad, auditor doporučuje věnovat pozornost řádnému vyčerpání přidělených finančních prostředků v určených termínech.

Provedla: Ivana Ondráčková

Listopad

Audit účetních dokladů za období 11/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XVIII/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 1-367/listopad 2012

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně.

Provedl: Bc. Patrik Studený

Audit interních výběrových řízení za rok 2011

Typ auditu: Výkonný audit spojený s auditem finančním

Číslo auditu: XIX/12

Předmět auditu: Interní výběrová řízení za rok 2011

Cíl auditu: Kontrola, zda interní výběrová řízení proběhla dle platné právní legislativy.

Zjištění: Bez závad. Interní výběrová řízení probíhaly dle platné právní legislativy, zejména zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a vnitropodnikové směrnice č. 2/2011.

Provedl: Bc. Patrik Studený

Audit uzavřených smluv za rok 2012

Typ auditu: Mimořádný audit výkonu

Číslo auditu: XX/12

Předmět auditu: Uzavřené smlouvy za období 1/2012-10/2012

Cíl auditu: Kontrola uzavřených smluv, zda-li jsou v souladu s platnou právní legislativou a jestli podmínky ve smlouvě jsou ve skutečnosti splněny.

Zjištění: Byla zjištěna pochybení. Nejčastěji se pochybení vyskytuje ve smlouvách o spolupráci, kde se jedná o chybějící termín smluvené výstavy a datum podpisu smlouvy (viz zpráva auditu XX/12). Náprava v jednáních.

Provedl: Bc. Patrik Studený

Prosinec

Audit nájemních smluv za období 2010/2011

Typ auditu: Výkonný audit spojený s finančním auditem

Číslo auditu: XXI/12

Předmět auditu: Nájemní smlouvy za období 2010 – 2011

Cíl auditu: Přezkoumat nájemní smlouvy, zda jsou v souladu s platnou právní legislativou a zda podmínky ve smlouvách jsou dodržovány (ze strany KJM jako nájemce, ale i pronajímatele)

Zjištění: Bez závad, auditor doporučuje aktualizovat starší nájemní smlouvy (viz zpráva auditora).

Provedl: Bc. Patrik Studený

Audit účetních dokladů za období 12/2011

Typ auditu: Finanční

Číslo auditu: XXII/12

Předmět auditu: Účetní doklady č. 185-343/prosinec 2011

Cíl auditu: Kontrola dodržování zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vnitropodnikových směrnic a příkaz ředitele k ustanovení systému finanční kontroly v KJM.

Zjištění: Bez závad. Dokumenty splňují požadavky platné právní legislativy a je evidentní, že účetnictví je vedeno řádně a průkazně. Auditor doporučuje okopírovat účtenky vyhotovené na termopapír z důvodu zachování čitelnosti účtenek pro zákonnou úschovu.

Provedl: Bc. Patrik Studený

VI. INFORMACE O VÝSLEDKU INVENTARIZACE MAJETKU A ZÁVAZKŮ

Řádná inventarizace majetku v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, příspěvková organizace, byla provedena na základě příkazu ředitele č. 7/2012 v souladu s ustanovením zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů a vnitropodnikové směrnice o účetnictví.

Výsledky inventarizace dle jednotlivých druhů majetku v Knihovně Jiřího Mahena v Brně

1/ Materiál na skladě		Fyzická inventura k 30.11.2012
Fyzický stav	488 772,85 Kč	
Účetní stav – účet 112	488 772,75 Kč	
Rozdíl	0,10 Kč	

Zúčtování rozdílu dne 31.12.2012 – úč.dokl. č. 977/12

Zásoby vlastní výroby Fyzická inventura k 31.12.2012

Fyzický stav	33 768,00 Kč
Účetní stav – 123 0000	33 768,00 Kč

Zásoby vlastní výroby –ÚŘ

Fyzický stav	2 520,00 Kč
Účetní stav – 123 0010	2 520,00 Kč

2/Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek Fyzická inventura k 30.11.2012

Dlouhodobý nehmotný majetek – fyzický stav	2 230 645,30 Kč
účetní stav - 013	2 230 645,30 Kč

Dlouhodobý hmotný majetek – fyzický stav	180 656 908,06 Kč
účetní stav – 021,022,031	180 656 908,06 Kč

3/Kulturní předměty Fyzická inventura k 30.11.2012

Fyzický stav	1 339 376,00 Kč
Účetní stav – účet 032	1 339 376,00 Kč

4/ Drobný dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek Fyzická inventura k 30.11.2012

Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	Fyzický stav	1 224 628,60 Kč
Kč	Účetní stav – účet 018	1 224 628,60

Drobný dlouhodobý hmotný majetek v ÚE	Fyzický stav	26 239 077,06 Kč
Kč	Účetní stav – účet 028	26 239 077,06

Drobný dlouhodobý hmotný majetek v OE	Fyzický stav	2 006 550,80 Kč
	Účetní stav – účet 902	2 006 550,80 Kč

Drobný dlouhodobý nehmotný majetek v OE	Fyzický stav	604 155,00 Kč
	Účetní stav – účet 901	604 155,00

Kč

Cizí hmotný majetek	Fyzický stav	1 482 426,50 Kč
	Účetní stav – účet 903	1 482 426,50 Kč

V rámci programu SROP jsou určena pracoviště KJM vybavena výpočetní technikou a zařízením

S ním souvisící a je majetkem Magistrátu města Brna. Evidence tohoto majetku je součástí inventurních soupisů v KJM pod názvem „Cizí hmotný majetek“.

5/Registrační poplatky (účet 602 0300,602 0320), **rezervace**(účet 602 0310), **vstupné dobrovolné na akce** (602 0360), **smluvní pokuty** (účet 641 0300), **náhrady**(účet 649 0330) **kopírování** (účet 602 0380), **tiskové výstupy** (účet 602 0450) ,**MVS poplatky** (602 0480)
Bloky a evidence z automatizovaných provozů – fyzická a dokladová evidence k 31.12.2012

V tržbách mělo být odvedeno	6 367 353,40 Kč
V tržbách bylo odvedeno	6 367 353,40 Kč

6/Dokladové inventury – vyhotoveny dle jednotlivých účtů k 31.12.2012

7/Zásoby určené k prodeji

Diskety, CD, DVD – fyzická inventura k 31.12.2012

Fyzický stav	3 528,05 Kč
Účetní stav – 132 0000	3 528,05 Kč

V tržbách mělo být odvedeno	4 435,00 Kč
V tržbách bylo odvedeno – účty 377 0316	4 435,00 Kč
	377 0317
	377 0318

Mapy, pohlednice, publikace – fyzická inventura k 31.12.2012

Fyzický stav	7 050,00 Kč
Účetní stav	7 050,00 Kč
V tržbách mělo být odvedeno	1 054,00 Kč
V tržbách bylo odvedeno – účet 604 0070	1 054,00 Kč

Komisní prodej - knihy

V tržbách mělo být odvedeno	995,00 Kč
V tržbách bylo odvedeno – účet 604 0070	995,00 Kč

Publikace vydané KJM – fyzická inventura k 31.12.2012

Fyzický stav	1 768,00 Kč
Účetní stav – účet 123 0010	1 768,00 Kč

V tržbách mělo být odvedeno	95,00 Kč
V tržbách bylo odvedeno - účet 602 0370	95,00 Kč

8/ Pokladní hotovost – fyzická inventura k 31.12.2012

Pokladna č. 1	fyzický stav	68 474,00 Kč
	účetní stav – účet 261 0100	68 474,00 Kč
Pokladna č. 2	fyzický stav	187,06 EUR
	účetní stav – účet 261 0800	4 910,98 Kč
Pokladna č. 7	fyzický stav	6 798,00 Kč
	účetní stav – účet 261 0600	6 798,00 Kč

Pronajaté nebytové prostory – budova Kobližná – pronájem na základě výběrového řízení zřizovatele

Nájemní smlouva – Janči Ivan, Brno
INDIES, Brno
Veit Jaromír, Brno

Pronajaté bytové prostory – budova Vondrákova Nájemní smlouva – Pavel Machač, Brno

Pronajaté nebytové a bytové prostory jsou užívány v souladu s uzavřenými smlouvami. Majetek svěřený KJM do užívání je řádně evidován a udržován.

Předsedové inventarizačních komisí předložili v určeném termínu pracovní inventurní soupisy včetně zápisů a připomínek. Jejich návrhy a připomínky byly akceptovány a zjištěné nesrovnalosti byly dohledány a odstraněny.

Fyzické stavy jednotlivých druhů majetku odpovídají zůstatkům na příslušných účtech.

Inventurní soupisy a rekapitulace dle jednotlivých pracovišť a druhů majetku jsou opatřeny záznamem o průběhu a výsledku inventury. Jsou uloženy v účtárně, kopie byly předány na jednotlivé provozy.

Ústřední inventarizační komise :

Předseda :	Jitka Vávrová
Členové :	PhDr. Hana Vacková
	Stanislava Škorpíková
	Mgr. Eva Janišová

Lenka Typltová
Bc. Lenka Dostálová
Monika Vrbová
PhDr. Alena Rybářová
Iva Koutná
Ing. Irena Antošová

Dne 31. ledna 2013

Schvaluji souhrnnou zprávu ústřední inventarizační komise :
ředitelka